

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

249. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétfő

1933. évi október 30

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszedési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 6 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Gyulafehérvárt!

AZ ERDÉLYI SZÁSZ NÉP VÁLSÁGOS NAPJAI

Döntő mérkőzés a szászok hivatott vezetői és a nemzetiszocialisták között

Brassó szászága a hitleri módszerek ellen

Irtó: SZELE BÉLA dr.

Erdély szász népe sorsdöntő órákat él. Belső rajadások aknázzák alá évszázados, erős egyet és fenyegetik azzal a veszedelemmel, hogy századok építő munkájának eredményei ombadolnak.

Pár évvel ezelőtt alakult meg Nagyszébenben a Selbsthilfe-mozgalom. Eleinte altruista gazdasági szervezkedés képeben jelentkezt, ez a Németországból behozott intézmény, de csakhamar kitért, hogy egyéni és politikai célokra törekedjen a valóságot leplező gazdasági takaró alatt. A Selbsthilfe köré csoportosult rétegek szembehelyezkedtek a szász nép régi, gyakorlati utakon haladó politikai szervezetével és eddig a szász nép körében ismeretlen agitációval és a demagógia eszközök alkalmazásával igyekeztek beférkőzni a vezetésbe, hogy a hatalmat magukhoz ragadják. Ezt a belső forrongást váratlanul megerősítette az időközben tápot kapott nemzetiszocialista szervezkedés, mely a németországi események hatása alatt immár agresszív fellépéssel és erőszakos törtéttel igyekezett a szász politikai multat eltemetni és mindent a saját képére átforgatni. A szász nép sorsáért és jövődjéért komolyan aggódó vezetők nem nézhették összedugott kezekkel azt a munkát, mely az elődök által épített bástyákat fenyegeti s ezért igyekeztek a veszedelmes áradatot romboló útjában feltartóztatni. Békés tárgyalások, komoly táncmozgások indultak meg, de nem vezethettek eredményre, mert a nemzetiszocialista zászló alá tömörült elemek feltétlen meghódolást, a vezetés teljes átengedését és az eddigi rendszer feltörését követelték. Hosszabb ideje tart ez a belső tusakodás, melynek következtében a szász nemzetgyűlést is el kellett egy ízben halasztani. Reméljük, hogy a nemrégiben Nagyszébenben megtartott szász nemzetgyűlés, melyet megelőzőleg bizonyos kompromisszumot sikerült összehozni, helyreállítja a meggingott egyensúlyt és, ha meg lesz az egységes és a nemzetiszocialisták követelményeinek jelentékeny figyelembevételével megalkotott népprogramm, elcsillapulnak az ellentétek és a szász nép megint egységesen és a jól bevált, higgadt, körültekintő, a kisebbségi sorshoz alkalmazkodó vezetés alatt fogja folytathatni népi életét.

Amint a nagyszébeni gyűlés körül családok érték a bizakodókat, úgy zúdítottak a nemzetiszocialisták újabb és már jóval komolyabb csapást a szász nép érdemes vezetőire a nagyszébeni gyűlés után. Az alkalmat erre a közeli napokban megjelentető politikai szervezeti választások szolgáltatták.

A nemzetiszocialisták féktelen agitációval fedték be a választási mozgalomba, nem törődve azzal, hogy munkájuk pártjuk szempontjából itt-ott eredményezhet sikereket, de végeredményében végzetes helyre sodorja a kisebbségi sors nehéz keresztjét hordozó erdélyi szászok.

A mai vezetés, a nép komoly elemei megint megkísérelték a békés uton való kibontakozást, de fáradozásuk sikertelen maradt. Hasztalannak bizonyult magának a szász püspöknek közbelépése is, mert a vérszemét kapott erdélyi szász hitleristák nem megegyezést, nem a vezetésben való részesedést akarnak, hanem az erdélyi szász nép feletti diktatúrát igyekeznek magukhoz ragadni. Vezetőket akarnak a nép nyakára ültetni, a nép akarata ellenére, rendszert akarnak a szászokra oktrojálni, mely sem a szász nép erkölcsi, sem politikai érettségének, sem gazdasági, sem kulturális, sem néperkéinek meg nem felel. Így aztán nem jöhetett létre megegyezés és szembekerült a szász nép két jelentős rétege a megejtendő választások harcaiban. Egyik felől állnak a szász nép tradícióit őrző és igazi érdekeinek megfelelő irányzatot képviselő elemek, másik oldalon a németországi eseményektől elbódult, tisztán nemlátó és Erdélyben is a németországi viszonyoknak megfelelő állapotokat heplántálni igyekvő csoportok.

Heves és kiméletlen választási küzdelem mérkőzése fogja eldönteni, hogy melyik irányzatnak sikerül a nép többségét zászlaja alá állítani. A nemzetiszocialisták nem válogatósak az agitáció eszközeiben és sokkal elevezebbek is, mint a szász nép multját és jövődjét féltő irányzat hívei. A megmondottság és komoly mérlegelés azonban alaposan megnehezíti a nemzetiszocialisták győzelmi esélyeit, mert

az erdélyi szász nép minden maszlaghintés és szemfényvesztő mesterkedés dacára kezd ráeszmélni arra, hogy az egyedüli helyes út az, melyet régi, kipróbált, higgadt vezetői jelöltek meg.

Erdély minden részében megmozdultak a nemzetiszocialisták által szenvedélyes választási harcra kényszerített rétegek és

imponáló tömegekben sorakoznak a mai vezetés által kibontott zászló alá.

Brassónak a szászok politikai és népi életében vezető szerepe van. Ennek a városnak állásfoglalása döntő sulyal esik az eredményt eldöntő mérlegbe. És Brassó szász népe is állást foglalt már. Itt három lista veszi fel november 4-ikén a megtartandó kerületi és helyi választmányok megválasztását célzó küzdelmet. Az első számú a mai, az érdemeket szerzett és a jövőt komolyan biztosítani tudó vezetők mellé tömörültek listája, a második egy állítólag semleges lista, a harmadik a féktelen uralomratorrés fenegyerekeinek zászlóját lobogtatja. Az első számú lista vezetője Depner Vilmos dr., a kiváló orvos, a barcasági kerületi választmány népszerű elnöke. Ezen a listán megyen harcba Schnell Károly Ernő dr. is, Brassó egykori nagyérdemű polgármestere, a szász néptanács mindenki által becsült elnöke. És ezen a listán sorakoznak fel a brassói szászok értékes és markáns reprezentánsai. A második számú lista élén Meschendörfer Adolf, a Honterus-főiskola rektora áll. A

harmadik listát Gust Waldemar dr., a hitleristák itteni vezére vezeti.

Brassó szász népe az Iparegyletben megtartott gyűlésen lelkesen nyilatkozott meg az első számú lista mellett. Ez a gyűlés, melyen Depner Vilmos dr.-t és mindazokat, akik a komoly munka, az irányítzabó mult és reális politika mellett sorakoztak fel, lelkes ünnepélyben részesítették, előreveti a november negyedik választás eredményének képét.

Kétségtelen, hogy Brassó nem fogja megtagadni a történelmi multat, nem szakít az azal az irányzattal, mely a szász nép boldogulását eddig sikeresen biztosította s mely egyedül van hivatva arra, hogy ennek a népnek jövődjét alapillérezze. Brassó és a Barcaság szász népe az első számú lista győzelme mellett száll szikra, mert nem óhajt kalandos és a kisebbségi sorsot veszélyeztető politikát.

A brassói szászok választási nagygyűlésén Depner dr. hatalmas beszédben ismertette a helyzetet.

Becsületes nyíltsággal tett vallomást arról, hogy az anyaországgal való érzelmi kapcsolatokat a szász nép minden fű hűséggel megőrzi és fejleszti, de rámutatott arra is, hogy ami jó és esetleg szükséges Németországban, azt nem lehet áttölteni Erdélybe, hol a kisebbségi sors és történelmi mult kö-

vetelményei más politikát és más rendszert követelnek. Beszédében kifejtette, hogy a szászok a szélsőséges elemek a pusztulás útjára sodorják és ezért kötelessége minden öntudatos és népe boldogulását igazán szolgáló akaró szászoknak a rákényszerített küzdelmet felvenni és a nép javát a pártédek fölé helyező irányzat diadalmát biztosítani.

Brassó megmozdulása és állásfoglalása az egész erdélyi szászokra nagy befolyással van. A nemzetiszocialisták korteshadjáratát kopirozhatja a németországi agitációt, feldulhatja a csendes szász falvak békéjét,

a szász nép higgadtsága és a szász nép hivatott vezetőinek irányzabása nem engedi letéríteni ezt a népet az egyedüli helyes útról.

A közeli napok meghozzák az eredményt, mely minden valószínűség szerint az eddigi szász politika fölényét és döntő sulyát fogja biztosítani. A nyugalmat azonban, sajnos, ez sem hozhatja meg, mert a nemzetiszocialisták berkeiben nem fognak belenyugodni abba, hogy esetleg részesek lehetnek a nép vezetésében, hanem korlátlan egyeduralomra és diktatúra törekuszenek és így még nehezebbé kell átélnie az erdélyi szász népnek, míg egy gyökeres tisztulási folyamat helyreállítja az igazi belső békét és biztosíthatja a nép zavartalan fejlődését és boldogulását.

Különös idegesség Belgrádban

A hivatalos jelentés csak félmagyarázattal szolgál

Belgrád, október 29
Jugoszlávia belpolitikai helyzete egyre zavarosabb. Belgrádból megbízható sajtójelentések nem igen érkeznek s ez még titokzatosabbá teszi azt, hogy Sándor király miért utazott a fővárosba olyan hirtelen és eredeti programja ellenére.

Csak annyi bizonyos, hogy a belgrádi idegességet és zavart külpolitikai és belpolitikai okok egyaránt okozhatták. Most, két nap multán végre megszólalt hivatalos sajtóiroda, az Ávala is. Csupa latból áll. Cáfolja mindenekelőtt azt, hogy Sándor király magyarázatkerő jegyzéket intézett volna Mussolinihez Ausztria ügyében.

És cáfolja azt is, hogy a kormány lemondott volna, a lemondást azonban az ural-
kodó nem fogadta el.

A hírek alapja, — ennyit a hivatalos sajtóiroda is beismer, — az, hogy

az ország pénzügyi helyzete valóban nagyon nehéz és ezért a kormány át-szervezésének a gondolata csakugyan felmerült.

Alapos megfontolás után azonban a kormány az uralkodóval egyetértésben úgy döntött, hogy ezt is el kell halasztani addig, amíg Sándor király londoni és párisi látogatása megtörténik.

Jugoszlávia abban reménykedik, hogy a király útja eredményes lesz és sikerül külföldi kölcsönt kapnia. Amennyiben azonban ez a reménység nem válik be, úgy a kormánnyal együtt a jelenlegi rendszer is megbukik, mert Jugoszlávia nem kerülheti el többé az inflációt.

A király utraindulásának időpontját még nem állapították meg.

A kacaj, ami ölhet...

Irtá: MIKES IMRE

Ennek a kormánynak tulságosan támadó, izgékony, nyughatatlan és gyulékony a légköre. A kabinet az ország legvérbóbb embe-reiből tevődik össze: Vajdából, aki szélsőséges temperamentumában egyszer a képviselőház nyílt ülésén, az ország fűlehallatára és szemelattára, az eredendő származási helyre küldötte vissza Luput, Madgearuból, aki higanyszerű jelenség, üt, vág, csépel, rug, harsog és gyalázkodik, Popoviciből, aki — Vajdához hasonlóan — a parlament ülésén Mareş képviselőt szabályszerűen leboxolta az emelvényről. Joanitescuból, aki a román politikai élet egyik legfékezhetlenebb egyénisége, jón-megy, zaklat és hajít. Amíg Ön alszik, Joanitescu dolgozik! — mondhatnánk a rokonszenves Koprollal. S Mirtóból, aki több dimenzióban is tevékeny ember, egyforma készséggel és fáradhatatlansággal fur-íarag az Ön szeme előtt és háta mögött egyaránt.

Egy ilyen összetételű együttestől nem is lehet nyugalmas, higgadt és megfontolt ténykedéseket várni. E kormánytól teljesen logikus elhatározás volt az, hogy kihirdette az előzményeiben és következményeiben teljességgel indokolatlan ostorállapotot. Illetve a kabinet idegszerkezetéhez az is, hogy rajtaütésszerű gesztussal megszigorította ugyanazt a Március-törvényt, amely ellen még enyhébb formájában is élet-halál harcot folytatott. Rávall a kormány vérmérsékletére az indulatosságnak és türelmetlenségnek az a módja is, amellyel elkezdette magától erkölcsi és eszmei vezérét, Maniut, míg ennek egész csoportját s a mögötte még-még sorakozó, maradék népszerűséget.

Ezek a nagyobb példák. De a kormányzat egészét is, minden részletkérdésében, a tüten-gő, szélfel-bélelt temperamentum jellemzi. Ahogyan például a munkásságnak általánosságban veszélytelen, gazdasági harcát megoldotta. Ahogyan a kereskedelmi válságot elintézte. S ahogyan a Skoda-ügyet lepergette.

Hát lepergette?

Ez egy sui generis kormány. Képtelen mást vetni, mint szelet. S így nem is arathat mást, mint vihart.

Mennyi nyughatatlanság és feleslegesség van abban az eljárásban is, amellyel a kabinet a külföldi tartozások ügyét elintézte.

Amikor a kormány néhány hónappal ezelőtt bejelentette, hogy a transzfert, vagyis a külföldi tartozások részleteinek és kamatainak fizetését felfüggesztette, maga mögött találta az egész közvéleményt. Az ország már torkig volt az idegen bankárokkal, a szörnyű kamatokkal és a milliárdos törlesztésekkel. Elvégre éhezünk. Öreg nyugdíjasok koplalnak. Hétezer tanító veszködik az utcán, noha a falut fojtogatja az analfabétizmus. Tragikus kényszerűség parancsol: Nincs. Nincs! És harmadszor is nincs!

Mondjuk azt, könnyen érthető szóvirággal, hogy nemzeti lekésedés helyeselt a transzfer felfüggesztésének.

Ezt a lelkesedést a kormány mesteri lendülettel és vonalvezetéssel csigázta a végletekig. Miniszteri nyilatkozatok, Madgearu három expozéja arról, hogy koldusszegények vagyunk. S hogy ezuttal nem retirálhatunk meg.

A lelkesedést még az sem rontotta, hogy a transzfer felfüggesztését követően néhány nap múlva, előzetes megállapodás értelmében, egyezkedési tárgyalásnak kellett volna megindulnia a román kincstár és a külföldi bankárok között. A bankárok, ehhez kétség sem férhet, engedtek volna.

De az egyezségnél jobban hatott a kormány erőteljes, könyörtelen, a kétségbeesztő helyzetből fakadt elutasító gesztusa.

S a klasszikus férfiaság megnyilatkozásának tetszett, amikor Madgearu, Párisba utazása előtt, így szólt:

— Nem állok szóba a hitelezőkkel!

Tegnap azután párisi kommuniké érkezett, amely így kezdődik:

— A román pénzügyminiszter és a külföldi hitelezők között lefolyt tárgyalások...

Tehát szóbaállott!

Sőt ki is egyezett.

Többé-kevésbé előnyös megállapodást kötött, amely 1300 millió lej megtakarítást jelent a kincstárnak. Körülbelül akkora sum-mát, amennyit békés egyezség útján, szabályszerű tárgyalásokkal, kétoldalú szerződés alapján is el lehetett volna érni.

Tehát felesleges volt:

1. A transzfer felfüggesztése.

2. Az ország hitelének ezzel kapcsolatos szétzilálása.

3. Ezt követően az alkuszok és küldöttek költséges utaztatása.

4. Az államkincstár teljes tehetetlenségi helyzetének hangoztatása akkor, amikor vég-eredményben mégis fizetünk s végül

5. E fizetési készségnek csak a francia kormány nyomására való vállalása, mert hiszen

Madgearu és Titulescu itthon

A külügyminiszter nagyon meg van elégedve külföldi benyomásaival

Az ellenzék erősen támadja Madgearu külföldi eredményeit, de a kormány és Mihalache is meg van elégedve vele

Bukarest, október 29

A kormány két oszlopos tagja: Titulescu külügyminiszter és Madgearu pénzügyminiszter szombaton visszaérkezett az országra. Előbbi közelkeleti, illetőleg balkáni körutjáról, utóbbi pedig Párisból, az állam külföldi hitelezőivel folytatott tárgyalásokról s a kormánykörök szerint mindketten kielégítő eredményt hoztak hazá.

Titulescu pénteken este fél 9 órakor lépte át a román határt. Zombolyánál, Belgrádból jövet, ahol két napig időzött s beszámolt Sándor királynak és Jeltics külügyminiszternek balkáni és ankarai körutja eredményéről. A külügyminisztert még jugoszláv területen, Nagyikindán fogadta Radulescu Savel külügyi államtitkár, akinek a kíséretében Titulescu Szinajáig utazott, ahol szombaton délelőtt 10 órakor szállt ki. Röviddel megérkezése után Titulescu kihallgatáson jelent meg a királynál, akinek részletesen beszámolt varsói, szófiai, athéni és

belgrádi tárgyalásairól. Az uralkodó ebédre is visszatartotta a külügyminisztert, aki délután folytatta útját a fővárosba, együttesen Madgearu pénzügyminiszterrel, akivel este 5 órakor érkeztek meg Bukarestbe.

Titulescu magasztalja a szovjet békevágyát.

Titulescu a vonatban nyilatkozatot adott az eléje utazott újságíróknak.

Nyilatkozatában a külügyminiszter mindenekelőtt elmondta, hogy meghívásra utazott úgy Ankarába, mint Varsóba, továbbá Szófiába és Athénbe, Belgrádba pedig a szövetségest megillető figyelem vitte. Mind az öt fővárosban megtárgyalta a politika irányítóival a napirenden levő kérdéseket s különösen a tartós béke megszervezésére vonatkozó legjobb módszereket.

— Nagyon jó benyomásokkal térek vissza — jelentette ki ezután Titulescu. — Mindenütt őszinte békevágyat tapasztaltam.

Hangoztatta a továbbiakban a külügyminiszter, hogy a balkáni béke megszervezése a legmesszebbmenőleg érdekli a kisantantot, hiszen ennek két tagját földrajzi helyzeténél fogva számos érdek fűzi a Balkán-államokhoz. Minél jobban sikerül megszervezni a békét a Balkánon, annál jobban teljesítheti a kisantant a maga béke-misszióját Középeurópában.

Arra a kérdésre, milyennek látja Románia jelenlegi kapcsolatait a Szovjet-szövetséggel, Titulescu szószerint ezeket mondta:

— Nagyon jóknak. Abból az érintkezésből, amelybe a különböző fővárosokban levő szovjetképviselőkkel kerültem, megállapíthatom, hogy az az óhajunk, hogy jószomszédságban és barátságban éljünk Szovjetországgal, kölcsönös, s kellemes köteleességet teljesíttem, a mikor ankarai beszédemben kiemeltem azt az érdemet, amelyet a Szovjetszövetség a támadó fogalmának a meghatározásával szerzett a béke megszilárdítása terén.

Már vasárnap meg lesz a bolgár-román találkozó?

Szófiai jelentés alapján a bukaresti diplomáciai körökben tegnap este az a hír terjedt el, hogy Károly román és Boris bolgár király találkozása, amelyet Titulescu elvben most beszélt meg, már vasárnap délután megtörténik. E hír szerint Boris király szombaton este Musanoff miniszterelnök és külügyminiszter kíséretében Ruscsukba utazik, hogy a bolgár kikötő és Giurgiu között a Dunán, egy román hajón találkozzék Károly királlyal és Titulescu külügyminiszterrel. Arról is tudni véltek, hogy Károly király Balceiből megy Giurgiuuba, miután vasárnap délelőtt ott üdvözölte édesanyját, Mária királynét születésnapja alkalmából.

A Sturdza-palotában, azaz a román külügyminisztériumban mindeddig nem erősítették meg ezt az értesülést s nem is valószínű, hogy a különben tervbevett és állítólag el is határozott királytalálkozó Titulescu hazatérte után, nyomban végbemenjen.

A párisi egyezmény

— amint előrelátható volt — heves támadásokra ad alkalmat az ellenzéknek Madgearu pénzügyminiszter ellen.

A liberálisok főleg azt vetik a pénzügyminiszter szemére, hogy egészen haszonlatlanul fordította az ország ellen a külföldi hitelezőket, mert most mégis beadta a derekát s ha szívesen formában is, vállalta a pénzügyi ellenőrzést, eltekintve attól, hogy csak a költségvetési év hátralévő felére ért el moratóriumyszerű engedményeket a fizetendő esedékességből s így csupán elődázta az adósságrendezés problémájának megoldását.

Ezzel szemben a kormány hangoztatja, hogy Madgearu csak 50 millió lejjel emelte fel az esedékes szelvényfizetési ráták általa előírtanított összegét, s hogy a népszövetségi főtítkárság által kiküldendő pénzügyi szakértők nem az állami pénzügyek ellenőrzésére, hanem csupán az állam fizetőképességének a megállapítására jönnek az országba, mindössze 3-4 heti tartózkodásra, amely után el-távoznak.

Egyszerűbb két ilyen genfi szakértő jön, akiket tulajdonképpen a román kormány választott ki a Népszövetség pénzügyi bizottságának jelöltjei közül. — Ezenkívül a kormánykörök annak a fon-

tosságára is rámutatnak, hogy a Madgearu által közölt elvi megyezés volta-keppen három évre szól, mert ennek alapján mennek végbe a januári döntő tárgyalások.

Hir szerint Mihalache, a tavalyi genfi egyezmény legádázabb ellensége is meg van elégedve a Madgearu által elért eredménnyel.

Vajda miniszterelnök egyébként szombaton estére Mironescu belügyminiszter lakására összehívta a kormány-párt vezérő-bizottságát, amelynek Madgearu, részletesen beszámol a párisi megállapodások részleteiről. Az értekezletre táviratilag Bukarestbe kérték Mihalachet is.

A liberálisok nem vesznek részt a parlament munkájában.

Szombaton délelőtt az öliberális párt állandó választmányja Duca pártvezér lakásán megtartotta ülését, amelyek határozatai elé az egész politikai közvélemény nagy érdeklődéssel tekintett. Ezen az ülésen kellett ugyanis a pártvezetőségnek véglegesen megállapodnia a kormánybuktató akciói taktikai és barci módjait illetően.

Az üléstől kiadott szűkszavú közle-

A tanügyi vezérfelügyelők iavaslatára

Kineveztek egy-két magyar tanerőt is

Bukarest, október 29.

A tanügyi vezérfelügyelők tanácsa most eszközölte a kinevezéseket az erdélyi állami elemi iskolák és óvodák magyar szekcióinak üresedésben levő állásai-ba. A kinevezések november 1-jei hatállyal szólnak.

Az újonnan kinevezett magyarnyelvű tanerők névsora a következő:

Csikmegyében, György István, Szentes Szilveszter, Ferencz József, Bokor Mária, András Vince, Fogarasi Anna és Moldován Vilma tanítók, illetőleg óvónők.

Háromszékmegyében: György Aladár, Pethő Béni és Kolumbán Mózes.

Udvarhelymegyében: Vass Gyula, Péter Géza, Palancz Ilona, Mihály Róza.

Hunyadmegyében: Jánky Róza.

A bánsági állami iskolák németnyelvű szekcióihoz körülbelül ugyanennyi új kisebbségi tanerőt neveztek ki.

Amint nemrégiben több székelyföldi tudósításunkban is rámutattunk,

ez a néhány magyar tanítói kinevezés csupán elenyésző százaléka annak a tömeges kinevezésnek, amellyel ismét magyarul nem tudó tanerőket zúdítottak a tulnyomóan magyar lakosságú erdélyi vidékek közoktatásügyére.

károk számára.

Erre a kormány, saját kezdeményezéséből, egyezséget köt a Népszövetséggel, további 4 szakértő ideküldésére vonatkozólag.

Később az egyezség végrehajtását megta-gadják.

S amikor ezt az egész ország helyesli, új-ból megállapodik friss szakértők jövetelében. Mondjuk, tüntetnek ennek a kabinetnek a vá-

mérséklete. Tulizgékony. Tulgyulékony. Tul-verbó. Gyermeteg.

Ami persze vonzó. A gyermekesség. De csak gyermekeknek.

Nagyoknál neveltség.

Már pedig ez veszélyes. Napoleon volt ak-kora, mint Vajda. Mégis félt tőle. Ettől egye-dül. A kacajtól.

Mert az az

Ujabb véres arab fölkelés Palesztinában

A jaffai angol őrség sortüze 40 arab fölkelőt megölt és több mint kétszázat megsebesített

Jaffában kihírdették az ostromállapotot

London, október 29.

Palesztinában ismét elmérgesedett a helyzet.

Ismeretes, hogy az angol kormány a Palesztinába való bevándorlást ezer font készpénz kimutatásához kötötte. Ezt a szabályt azonban csak a kezdet-kezdetén tartották be valamennyire. Az angol hatóságok az ellenőrzést nem vették szigorúan s így nagy tömegek özönlöttek Palesztinába. Sokan jutottak be úgy is, hogy turistáknak adták ki magukat s aztán nem is jöttek többé vissza, hanem ott kerestek megélhetési és elhelyezkedési lehetőséget. Amiatt aztán a munkanélküliség Palesztinában is felütötte a fejét. A bevándorlás erősítette az ottani zsidó tömegeket, ezzel egyidejűleg azonban egyre jobban háttérbe szorította az arabokat. Különösen az arab munkások és alkalmazottak érezték a bevándorlás fokozódásának veszélyét, mert az ezer fonttal rendelkező zsidó bevándorlók tőkájukkal és vállalkozó szellemükkel kereseti lehetőséget nyújtottak, a turista-címe alatt és az ellenőrzés hiánya miatt beözönlő szegény zsidók azonban éppen ezt a kereseti lehetőséget vették el tőlük.

Az arabok lázongásának tehát elsősorban gazdasági magyarázata van. Az angol hatóságok az utóbbi időben maguk is belátták, hogy a túlságos bevándorlásból baj lehet s azért az ellenőrzést megszigorították. Nemrégiben, alig másfél hónappal ezelőtt Romániába is visszaküldöttek egy több mint 200 főnyi tömeget. A kivándorló hajónak csak az első és másodosztályú utasait engedték partraszállani, a harmadosztályú utasokat nem, hiába volt meg a szabályos utlevélük.

Ez a későn jött és nem éppen szimpatikus szigorúság azonban már nem akasztotta meg az események kifejlődését. Az arab-zsidó ellentét, amelynek, a mint mondtunk, elsősorban súlyos gazdasági okai vannak,

csütörtökön véres tüntetésekből, majd utcai harcban robbant ki. A harc az angol katonaság és a felkelő arabok között folyt le és jelentéseink szerint 40 halottat, valamint 200-nál is több sebesülést eredményezett.

A LONDONI JELENTÉSEK

A véres tüntetésekről és utcai harcokról London adta ki az első jelentéseket. Ezek a jelentések azonban nem elég pontosak.

Nem derül ki belőlük például az, hogy hol történt az összecsapás. Annyit közölnek mindössze, hogy „Palesztinában” a zsidó bevándorlás ellen heves tüntetés zajlott le. Az arabok becsukták boltjaikat, majd a kormányzósági épületet köröklék megbombázták. Egy rendőr a tüntetők közé lőtt, mire vad kézitusa fejlődött ki. A tusának kilenc halott és több száz sebesült esett áldozatul.

Később: „A palesztinai angol kormányzóság jelentése szerint a rendőrség ura a helyzetnek. A rendet egyébként Jaffában is helyreállították...”

A JERUZSÁLEMI JELENTÉS

A jeruzsálemi jelentés, amely az angol híradások után érkezett, pontosabb helymegjelöléssel és kiegészítő adatokkal szolgál. E jelentések szerint a véres összecsapás Jaffában zajlott le.

Az események közvetlen előidéző oka az arab nacionalisták tiltakozó gyűlésének betiltása volt. Ezt a tiltakozó gyűlést péntekre hirdették meg s az arabok már csütörtökön hatalmas rajokban tödültek Jaffába. Pénteken délelőtt folytatódott a tömegek felvonulása, mire az angol hatóságok aggódni kezdtek és a gyűlés megtiltását az utolsó percben betiltották.

A betiltó végzés erősen felháborította az arabokat. Összegyűjtötték a Jaffában dolgozó mintegy ötezer főnyi arab munkásságot is s ezekkel együtt a mecsetekbe vonultak, ahol imádkoztak, majd elhangzottak az első politikai beszédek is. Az izgató beszédek hatása alatt a tömeg kiömlött az utcára, tüntető menet alakult és az angolokat, valamint a zsidókat gyalázó dalokat énekelt.

A tüntetés hírére a belvárost drótsóvénnyel kerítette körül az angol katonaság és a drótsóvények mögé mindenütt erős készültségeket vonultattak fel. A tüntetők megtorlódtak a drótsóvény előtt, de aztán át akartak törni rajta. Ekkor történt az az első lövés, amelynek katasztrofális hatása volt. A jeruzsálemi je-

lentés nem mondja, hogy angol rendőr adta le az első lövést, hanem azt, hogy ezt „nem sikerült még megállapítani”. Ennek a lövésnek azonban, bárholnan is esett, borzalmas hatása volt.

Az arabok köveket ragadtak, aztán előszedték görbe késeiket. Az angol katonaság nem hátrálhatott meg, kénytelen volt a fegyverhasználatra. Több sortűz dördült el.

Az arabok a sortűzek ereje elől meghátráltak, majd futásban kerestek menedéket.

Az összeütközés színhelyén pedig 40 halott és kétszázal több sebesült maradt. A halottak valamennyien arabok, a sebesültek között azonban sok angol katona is van.

Kihírdetik az ostromállapotot

A véres összetűzés híre óriási izgalomba hozta az egész várost. A zsidó lakosság kétségbeesetten várta a fejleményeket. A félelemre minden ok meg is volt, mert hiszen a Jaffába tödült hatalmas arab tömeg nem oszlott szét, ellenben végsőkig elkeseredve a gyilkos sortűzek miatt bármelyik pillanatban apróbb csapatokra oszolva megtámadhatta volna a zsidó házakat.

A városparancsnokság számolva azzal, hogy a történetek után ez bekövetkezh-

tik, az esti órákban

Jaffa területére és környékére kihírdette a legszigorúbb ostromállapotot.

A sötétség beállta után az utcákon mutatkozni senkinek sem szabad, csak a fegyveres járőröknek, amelyek megerősített létszámmal tartanak állandó szolgálatot. A helyőrség természetesen riadó-készültségben áll, készen arra, hogy a járőrök első jelentésére gépfegyverekkel vonuljon ki az esetleges újabb támadások elfojtására.

Országszerte forronganak az arabok

Szombat esti telefonjelentéseinkből az derül ki, hogy az arabok megmozdulása országos jellegű és magán viseli a forradalom minden jellegzetességét is. Ezekből a jelentésekből kiderül az is, hogy a péntek éjszakai londoni jelentés nem is tudott még a jaffai vérengzésről, hanem a jaffai lázadásul egyidejűleg lezajlott jeruzsálemi eseményekről adott hírt. Az új híradások megerősítik és kibővítik ezt a jelentést. Pénteken este tehát nemcsak Jaffában, hanem Jeruzsálemben is felbomlottak az arabok, megtámadták a tartományi kormányzóság épületét és harcra keveredtek a katonasággal. A katonaság sortűzzel válaszolt. Egy ember meghalt, sokan megsebesültek.

A jaffai és jeruzsálemi zavargásokkal egyidejűleg Tel-Avivban és Haifában is véres zavargások voltak. A katonaságnak mindenütt erőteljesen kellett fellépnie, hogy a zavargókat szétverhesse. Az arabok minden nagyobb város körül tömegekbe verődnek s a hangulat egész Palesztinában aggasztóan izgatott. Tartani lehet attól, hogy a városokban kitört zavargások fegyveres elnyomása miatt az arabok a vidéki zsidó települések feldúlásával állanak bosszút.

Nalut városkában a helyőrségnek ugyancsak a fegyverét kellett használnia. A sortűz eredménye itt is egy halott és sok sebesült.

Szombaton reggel Jaffában és Haifában kiújultak a zavargások. Haifában az összetűzés újabb sortűzzel eredményezett s ennek a sortűznek ismét sok sebesültje volt.

Készül az új nyugdíj-törvény-javaslat

Külön nyugdíjpénztárt követelnek maguknak a katonatisztek

Bukarest, október 29.

A nyugdíjtörvény módosításáról szóló javaslat kidolgozására kiküldött bizottság pénteken este megtartotta második ülését a Legfőbb Számvevőszék tanács-termében. Az ülésen Alesseanu számvevőszéki elnökkel az élén résztvett a bizottságnak mind a 35 tagja.

Az első ülésen hozott határozat értelmében ezalkalommal a nyugdíjasszövetségek képviselői terjesztették elő javaslataikat a törvény módosítását illetően. Az általános nyugdíjasszövetség megbízottai pontosan kidolgozott táblázatot nyújtottak be arra nézve, milyen módon kellene összhangba hozni a nyugdíjakat, hogy azok a nyugdíjasok, akik egyazon rangban voltak és ugyanannyi szolgálati idővel rendelkeznek, ne kapjanak különböző nyugdíjat.

A katonai nyugdíjasok nevében Popovici tábornok azt javasolta, hogy az új törvényben létesítsenek külön nyugdíjpénztárt a katonák számára, ami, szerinte, az uralkodónak is óhaja.

Végül Schina, a köztisztviselők szövetségének a delegátusa, azt indítványozta, hogy a plenáris bizottság kebeléből kiküldött albizottság előbb készítse el a törvénytervezetet a saját belátása szerint s az érdekeltek csak azután szóljanak hozzá és tegyék meg észrevételeiket. A bizottság elfogadta ezt az indítványt s a beterjesztett javaslatokat a törvényelőkészítő albizottsághoz tette át. Ennek az albizottságnak Onicescu Octáv, a központi nyugdíjpénztár igazgató-tanácsának az elnöke áll az élén.

Az ülés a késő esti órákban ért véget.

Szabósztrájk Budapesten

Budapest, október 29.

Szombaton reggel a budapesti gyermekruha-szabóipar alkalmazottai a munkaadókkal szemben támadt bérdifferentciák miatt sztrájkba léptek. A bérharc-hoz eddig 400 munkás csatlakozott.

Befejezték a vizsgálatot Dollfuss merénylete ügyében

Bécs, október 29.

A bécsi főtörvényszék ügyészsége befejezte a vizsgálatot Dollfuss merénylete, Dertil ügyében. Az ügyészség közönséges gyilkossági kísérlet címén emelt vádat Dertil ellen, aki így a rendes bíróság elé kerül. Vádat emeltek azonban bűnrészesség címén még nyolc egyén, köztük Dertil szülei ellen is.

Geni után Hágával is szakított Hitler

Berlin, október 29.

Németország nem állott meg a félúton. A Népszövetségből való kilépése után most annak az elvnek a jegyében, hogy nem viszi ügyeit többé nemzetközi fórumok elé mindaddig, amíg egyenjogúságát el nem ismerik, bejelentette, hogy a hágai döntőbírással is megszakítja az összeköttetést s a már beletjesztett ügyeit visszavonja a bíróság elől, mert nem kívánja nemzetközi úton megoldani vitás kérdéseit.

Németországnak ez az újabb bejelentése nagy meglepetést okozott, mert a hágai döntőbírással valóban politikamentes, sőt politikan felülálló nemzetközi jogi szervezet volt s így Németország kilépésének semmi elfogadható indoka nincs.

Egyébként Németországnak a hágai döntőbírással előtt két ügye szerepelt: az egyik az ismeretes német tiltakozás a lengyelországi német kisebbségellenes agrárreform ellen, a másik a Pless hercegi uradalom ügye. Mindkettő szigorúan jogi kérdés, amelynek megnyugtató elintézésére csak a hágai döntőbírással előtt történhetett volna meg. Nemzetközi politikai körökben most riadtan tárgyalják, hogy vajjon Németország ezzel a lépésével a nemzetközi jogi normák alól is ki akarja vonni magát?

Olvasóink figyelmébe!

Lapunk mai számában egyszerre két szelvényt közlünk. Pótoljuk a tévedésből kimaradt 13. sz.-ot és egyben közöljük az októberi regénykedvezmény elnyeréséhez szükséges utolsó szelvényt, a 15-iket. Együtt az alábbiakban összefoglaljuk még egyszer röviden a tudnivalókat:

1. Előfizetőink nem kell összegyűjtsék és bemutassák a szelvényeket, elegendő, ha ahol van bizományosunk, ott a bizományosnál, ahol nincs bizományosunk, közvetlenül a kiadóhivatalnál bejelentik, hogy igényt tartanak a regényre s egyúttal nyújtják ellenében lefizetik a 4 lej kezelési költséget. A regényre általános-ságban csak azon előfizetők tarthatnak igényt, akik a regény megjelenési időpontjában az októberi előfizetési díjjal hátrálékban nincsenek.

2. Példányonkénti vásárlók nyújtsák be az összegyűjtött 15 szelvényt a bizományosnál, ahol egyúttal a 4 lej is lefizetendő.

3. Miután az utolsó szelvény megjelenik meg, a jelentkezési határidő kitölödik október 30-ig.

Itt levágandó és a szelvények megőrzendők 1-15 számig.

13. sz. szelvény
a B. L. októberi
regény - ajándékára.

15. sz. szelvény
a B. L. októberi
regény - ajándékára.

Miért az új
NIVEA
-fogpasztát?

Minősége: NIVEA
Olcsó és jó!

Mert már 22 LEI ért nagy tubus fogpasztát, amely az eddigi bevált fogpasztákkal teljesen egyenértékű és melynek csodás ízét Ön bámulni fogja. Olcsó ára fölöslegessé teszi, hogy a sok ismeretlen és be nem vált szájpótlószerszettel kísérletezzon.

Boldog megnyugvással

állapítjuk meg, hogy nem mindenki szé-
dült még a szélsőséges irányzatok sod-
rába és vannak hívei, vannak tömegei
annak az alkotmányos jogrendnek és
azoknak a szabadságjogoknak, amelye-
ket ideális formájukban sohasem va-
lósítottak meg.

Néhány meleg felhívásban jeleztük,
hogy mi nem hajoltunk meg és nem
buktunk el. Hogy most, amikor ez már
szinte életveszéllyel jár, még elszán-
tabban és még kitartóbban visszük és
lobogtatjuk büszkén tovább a meggya-
lázott emberiség, a humanitás, a bé-
ke és egyenlő jogok zászlóját.

Nem adtuk és nem adjuk fel a hit-
vallásunkat; célkitűzéseinket nem
anyagiaság és politikai irányvonalun-
kat nem a politikai divatok szabják
meg a spontán fuvó szelek járása sze-
rint.

Hívtuk azokat, akik emberek marad-
tak!

Hívtuk azokat, akik nem akarták
megtagadni azokat az eszméket, ame-
lyeken egész lelkiéletük nyugszik. Hív-
tuk azokat, akik nem hajlandók becs-
telen politikai konjunkturák fizekéből
kihalszott szörnyű falatokért mindent
odaadni, ami eddigi hitet, szépséget és
felemelt fejet jelentett számunkra.

Kiálltunk eddig és kiállunk ezután
is, amíg fizikailag módunkban áll és
boldogan nyugtazzuk, hogy sokan van-
nak, akik megérteneink minket, akik
visszaüzenik szolidaritásuk boldogító
morzejeleit.

Néhány nap óta nagyobb terjede-
lemben jelenünk meg és a mai nehéz
viszonyok között nagy erőfeszítések
árán fejlesztjük a B. L.-t olyan újsá-
gá, hogy minden igényt kielégítsen.

Szeretettel, megértéssel és támogatást
kérünk.

Elseje közeledik:

Fizessen elő a B. L.-ra és ajánlja ezt
az újságot másnak is.

Hercegek az osztrák nemzetiszocialista mozgalomban

Grác, október 29.

Az osztrák hatóságok a nemzetiszocia-
listák elleni intézkedések során házkuta-
tást tartottak Ernő és Rainer szász-ko-
burgi hercegek kastélyában. A rendőrség-
nek ugyanis tudomására jutott, hogy a
kastélyt náci-gyülekezőhelynek használ-
ják fel. Ernő herceget most kiutasítják
Ausztriából Németországba, míg a másik
herceg már tegnap önként eltávozott az
országából.

A török nő, mint teljesjogu ember

Ankara, október 29.

Az ankarai nemzetgyűlés megszavazta
azt a törvényjavaslatot, amely szerint
ezen a törvényhatósági testületbe
nők is beválaszthatók. Ezzel a törvény-
javaslat, illetve a javaslat megszavazá-
sával Kemál pasa új, modern Török-
országának kialakítása befejezést nyert.

Az új török alkotmány, amely Kemál
pasa reformjainak szentesítése volt, már
régebben megadott a nőknek minden jo-
got, kivéve a választói és választhatósági
jogot. Most, Új-Törökország fennállásá-
nak tizedik évfordulója alkalmával, ez is
meg történt.

A tízéves fennállás ünnepségeit egyé-
ként az egész ország területén nagy fény-
nyel és pompával ülik meg. A vasárnapi
nagy ünnepségekre már megérkezett az a
három nagy szövet-repülőgép, amit
Oroszország ajándékozott az új Török-
országnak.

Egy internált képviselő kihall- gatása a Van der Lubbe-perben

Találkozott-e Torgler Popoffal

Berlin, október 29.

A német országház felgyújtásának pere
a világhírhírtételek érdeklődése mellett
folyik tovább. Tegnap ismét több tanut
hallgattak ki.

A tárgyalás legérdekesebb mozzanata
volt, amikor két ór a terembe kísért
Neubauer kommunista képviselőt, aki je-
lenleg internálótáborban van. Neubauer
rendkívül megviselt állapotban jelent
meg a bíróság előtt. Tanuskodott róla,
hogy ő volt az, aki február 27-én a kép-
viselőház egyik termében Torglerrel tár-
galt. Egyik korábbi tárgyalási napon
ugyanis egy nemzetiszocialista, a vád
egyik tanúja, azt állította, hogy a kérdé-
ses napon látta Torglert a képviselőház-
ban tárgyalni valakivel, akiben Popoff

bolgár vádlottat véli felismerni.

Neubauer vallomását megerősítette Ba-
umgart kisasszony, a képviselőház gyor-
sírői irodájának egyik alkalmazottja is, a
ki határozottan kijelentette, hogy

Neubauer és nem Popoff volt az, aki a
kérdéses időpontban Torglerrel tár-
galt.

Megállapították különben, hogy Neuba-
er és Popoff meglehetősen hasonlóan
egymáshoz.

Neubauer kihallgatása során éles vita
támad közte és az ügyész között. Neuba-
er hangsúlyozta, hogy a kommunista-párt
köztudomás szerinti elvi ellensége az
egyéni terrorcselekményeknek.

A tanú kihallgatások tovább folynak.

Katonai célokra építik az új orosz sztratoszféráleghajókat

Légiutközet 20.000 méter magasban

A földről nem látható gépek fogják uralni a terepet — Kész a
sztratoszférámotor, mellyel óránként 1200 km. sebesség érhető el

London, október 29.

Ideérkező jelentések szerint az orosz
katonai hatóságok máris megkezdtek több
sztratoszférá ballon építést. Szakkörök-
ben úgy tudják, hogy az ország a tömeges
sztratoszférá-légi járművek gyártásával ka-
tonai szempontokat kapcsolnak össze. —
Szakkörökben most mind sürűbben fog-
lalkoznak azzal az aktuális váló kér-
déssel, hogy a jövő háborújában milyen
szerepük lesz a sztratoszférá-légi jármű-
veknek.

Piccard felrepülése előtt még a legna-
gyobb fantáziával bíró regényíróknak
sem jutott eszükbe, hogy

a jövő háborújában csatákat fognak
vivni, nem is a levegőben — hiszen le-
vegőnek csak a tíz kilométer magas
troposzféraréteget nevezzük. — ha-
nem a levegő fölött, a sztratoszférában.

Az USSR Stratostatballon, mint tudjuk,
19 ezer méter magasságba jutott. Most
derül ki, hogy
ezt a léggömböt az orosz katonai ható-
ságok készítették s abban a gyárban
készült, amelyben az orosz katonai re-
pülőgépeket építik.

A következő orosz sztratoszférarepülé-
sek sokkal inkább katonai, mint tudomá-
nyos célokat fognak szolgálni.

Ez a gondolat, bármily hihetetlennek is
hangzik, nem légből kapott. Ha kormá-
nyozható sztratoszférá-légi járműveket
sikeresül konstruálni, ezek

távcsöves filmfelvétel készítőivel
ellátva sokkal alkalmasabbak tájfelvé-
telekre, mint a repülőgépek,

már csak azért is, mert sokkal magasabb-
ról nagyobb területeket tudnak lefényké-
pezni, másrészt pedig, mert ezek a husz-
harminc kilométer magasságba szálló gé-
pek a földről nem láthatók és így az ell-
enség tudomást sem szerez jelenlétiük-
ről. A mai fényképezőeszközök töké-
letessége mellett a teleszkopikus felvé-
tel ugyanolyan éles és tiszta képet nyújt
hat sokkal nagyobb területekről, mint
a normális repülőgépekről kisebb ma-
gasságból felvett fényképfelvételek.

Természetes, hogy a ballonoknál
sokkal nagyobb jövő vár a sztratoszfé-
rarepülőgépekre.

Ezek a különleges berendezési és fel-
építési gépek ma már a közeli megvaló-
sítás stádiumában állnak. Elég Fahr-
mann francia technikus sztratoszférare-
pülőgépeire gondolni. Dacára annak,

hogy Fahrmann még nem kísérlete meg
az első próbarepülést sztratoszférarepé-
vel,

olyan motort készített, amely légrit-
kított térben is nagyszerűen működik,
tehát a ritka sztratoszférában is hasz-
nálható.

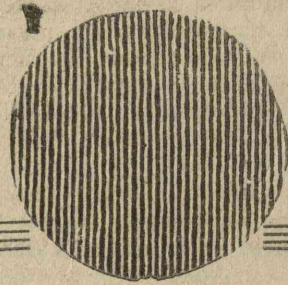
Már pedig a sztratoszférarepülőgép a
ritka ellenállás következtében
másodpercenként 330 méter gyors-
sággal tud haladni olyan gyorsan,
mint a hang. A sztratoszférarepülőgép husz-
huzsónöt kilométer magasban órán-
ként 1200 kilométer sebességet érhet
el és négy óra alatt átrepülheti az At-
lanti oceanót.

Elképzelhető, hogy milyen támadóerőt
képviselet egy ilyen enormis gyorsaságu
repülőgép.

A ballonoknál és a repülőgépeknél is
nagyobb jelentőséget kell tulajdonítani
a jövő háborúja szempontjából a raké-
táknak.

Egyelőre azonban örülnünk kell an-
nak, hogy a rakéatechnika még nem
jutott túl a kísérletezéseken.

Önnek sem kell kísérleteznie...

elnöki tanácsot már november 3-ikára
hívják össze.

Norman Davis fellépése azért meglepe-
tés, mert az Egyesült Államok csak nem-
régiben hangsúlyozta visszavonulási szán-
dékát, kifejtve, hogy a történelem után
Amerika nem óhajt beavatkozni Eu-
rópa egyre inkább elmergesedő vitás
ügyeibe.

Szélütés érte a társszerzőt, mert lehagyták nevét a szinlapon

Bécs, október 29.

A „Theater an der Wien“-ben most
egy „Szerelmi álmom“ című szindarabot
játsszanak, amelyet a magyar Martos Fe-
renc és Szilágyi László és az osztrák Ren-
ter Hans írt. A szinlapon teljesen indo-
kolatlanul csak a bécsi szerző nevét tűn-
tették fel, ami ellen Martos és Szilágyi
erélyesen tiltakozott. Hosszas huza-vona
után sikerült annyit elérniük, hogy ne-
vüket — habár csak mint ötlet-társszer-
zőket — végre a szinlapon láthatták.

A méltánytalanság felett különösen
Martos bántódott, akit az utóbbi napok
izgalmai következtében pénteken szél-
ütés ért. A kitűnő librettistát éret vág-
tak, amely után közérzete jelentősen ja-
vult.

— A serdülő ifjuságnak reggel felkelés-
kor egy-egy kis pohányi természetes „Ferenc
József“ keserűvizet kell adni, mert gyomor-
bél- és vértisztító hatásának fiuknál és leányok-
nál igen fontos eredményeket köszönhetünk. A
gyermekgyógyászok a Ferenc József vizet
már a kicsinyek malacs szorulásakor kitűnő si-
kerrel alkalmazzák.

Tizenegyéves már az olasz fasizmus

Róma, október 29.

Mussolini Olaszországa háromnapos
nagy ünnepségek keretében ünnepli meg
a fasizmus uralmának 11. évfordulóját.
Az ünnepségek keretében avatják fel a
új diadalut, amelyen a hadiérmsék
tartják meg első felvonulásukat.

Eddig még meg nem erősített hírek
szerint Mussolini az évforduló alkalmá-
ból alkotmányreform-javaslatot terjeszt
elő. Az alkotmányreform a törvényhozás
jogát a korporatív szervezetek nemzeti
tanácsára akarja átruházni.

Magyarországon rövidesen felépítik a Duna—Tisza csatornát

Budapest, október 29.

Kállay magyar földművelésügyi minis-
ter nagyszabású köz munkatervet készí-
tett el.

A munkaterv az új Duna—Tisza-csa-
torna kiépítésére vonatkozik.

A munkálatok a magyarországi munka-
nélküliség minimumra való csökkentését
célozzák. A költségvetésben 100 millió
pengőt irányoztak elő a nagyszabású ter-
megvalósítására.

MERT MÁR MINDENKI TUDJA, HOGY A
„VESTIS“-SZÖVET MINŐSÉGBEN, TARTÓ-
SÁGBAN ÉS OLCSÓSÁGBAN VEZET!

VESTIS

POSZTÓÁRUHÁZ — BRASSÓ, LENSOR 22

KÉRDEZZEN MEG VALAKIT, AKI MÁR

VISELT „VESTIS“-SZÖVETET!

HIREK

Modern mese egy dundi házról

★

A férj, aki az utóbbi időben észrevehetően gömbölyödni kezdett, magához intette feleségét:

— Ház tulajdonosnak érzem magamat! — sugta fülébe lányos pirulással.
— Drágám! — kiáltott fel boldogan az asszony — úgy örülök! Lesz egy kis házunk! Alig hittem már, hiszen tíz éve, hogy összekerültünk...

Kilenc hónapig viselte a férj az építkezés jár terheit, amikor a ház megszületett. Dundi, kis épület volt, az egész környéken csodájára jártak. A boldog férj bejelentette a telekkönyvi hivatalban.

— Hívjuk úgy, mint téged! — szolt aztán feleségéhez és a balkon fölé „Villa Malvina” felírást táblát szögeztetett.

Telt-múlt az idő. A házacska szépen növekedett. A férj egész sereg mellékhelyiséget építtetett hozzá. Modern épület lett belőle. Tetőjét félre csapva viselte, mint a divatos hölgyek a kalapot.

Tízennyolc éves volt, amikor érintetlen ségét elvesztette. Két betörő kibontotta oldalát és a lakásba hatolt, ahol mindent összeszedtek. Másnap komoly urakból álló bizottság szállt ki a helyszínre. A rendőrkapitány bátorítólá veregette meg a sápadt falakat:

— Nem baj, — gügyögött — előfordult már a legjobb családokban is...

A házaspár röviddel ezután egy mérnök kereste fel, aki leplezetlenül szemezni kezdett az épülettel:

— Szeretem a házat! — sutogta — csak mintha valamije hiányozna...

A mérnök és a ház szerelméből helyre kis melléképület származott, amelynek mindnyájan nagyon örültek:

— Nevezük garáznak! — indítványozta a mérnök.

— Rendben van — hagyta helyben a férj és tapskolni kezdett. — Garázs! Kicsi garázsozok. Uccu-muccu! Nézd csak, milyen autókát hozott neked a bácsi!

★

Ahogy multak az évek, a ház úgy öregedett. Hullni kezdett róla a vakolat... A városi mérnök hivatal veszélyesnek minősítette a további bennlakást, mire valamennyi lakót kilakoltatták. A háziur, aki a házbérekre alapította egzisztenciáját, kikeresett egy ép gerendát a padon és felkötötte magát.

— Na, tessék — szolt felesége, amikor a holtestet felfedezte, — most temetésre költötem a spórolt pénzemre. Hát ne üsse meg az embert a guta?

Megütötte.
A házaspár halála a házat úgy megrázta, hogy féloldala teljesen beomlott. A lakatlan épület bántában úgy lefogyott, hogy minden gerendája kilátszott. Teljesen apatikus lett. Már azt sem bánta, ha disznóságokat firkálnak rá... Beteg volt. Érezte, hogy nem épül fel soha többé. Lélek, — a vén munkanélküli — napközben már a ház tájkára sem ment, csak hálai járt bele...

— Öngyilkos leszek — sóhajtott a rozoga ház recsege ropogva — divatos háznak készültem, divatosan akarok meghalni! Nincs városi moratórium, nincs élet!

Behunyta ablakredőnyeit és összeomlott.

Nemes Ferenc

— **Mária anyakirályné születésnapja.** Bukarestből jelentik: Vasárnap az uralkodóval az élen az egész királyi család Balicba utazik, hogy üdvözlője és ünneplője Mária anyakirályné születésnapja alkalmából. A kormány szerencsekívánatait Gusti közoktatásiügyi miniszter fogja az ünnepeltnek tolmácsolni.

— **Milyen idő lesz?** A budapesti időjárásutató intézet jelentése szerint változó idő várható kisebb esőkkel, a hőmérsékletben lényegtelen változásokkal.

— **A gyanus határátlépő.** Bécsből jelentik: A trónjavesztett spanyol király, Alfonz, tudvalevőleg utlevél nélkül utazgat szerte Európában. Tegnep Bécsből utazott át Magyarországra a Magyar-óvár melletti átkelési pontnál. A hatóságok azonban nem ismerték fel, leszállították a vonatból és csak akkor engedték meg a bocsánatkérések között, amikor megérkezett Frigyes főherceg autója. A főherceg azután igazolta, hogy az utlevél nélküli gyanus idegen azonos a származott spanyol uralkodóval és az ő vendége.

— **Hunyadmegyei hírek.** Déváról jelentik: A Magyar Párt zslvölgyi tagozata folyó hó 29-re Petrozsénybe közgyűlést hívott egybe. A központ képviselőiben dr. Willer József, Szabó Béni kamarai képviselők, továbbá Inczedy-Jockman Ödön ügyvezető elnök jelentették be részvételüket. Közbejött akadályok miatt a közgyűlés megtartása elmarad és azt minden valószínűség szerint november havában fogják megtartani. — A petrozsényi rendőrségnek a városháza épületében lévő helyiségei sok kívánni valót hagynak maguk után. Oniú rendőrfőnöknek buzgalmából e helyiséget gyökeresen renoválták és folyó hó 26-án lett az új helyiség egyháziilag felszentelve, majd ez aktust nagyszabású bankett követte. Részt vettek ez ünnepélyen Crenian Aurél dévai, dr.

Moga aradi rendőrkészorok, valamint Petrozsény városának notabilitásai. — Közöltük, hogy Adam Nicolae, petrozsényi csendőr, a munición depónál teljesített őrszolgálat közben öngyilkosságot követett el. A nagyszabású VII. hadtest ügyészségének megkeresése folytán a holttestet exhumálták. A bizottság megállapította, hogy kétségtelenül öngyilkosság történt és a megkereső hatóságnak ilyen értelmű jelentést tett. — Bácskay Gyula színigazgató, mintegy 20 tagú társulatával megkezdte dévai előadásait. A tagok közül többen régi és kedvenc ismerősei a közönségnek. Megnyitót előadásban a Zsákba macska c. operettet adták zsufolt ház előtt, majd ezt követte a Timosa bemutatója, melyben Tóth Izca — Sára asszony szerepében nagy sikert aratott.

ABLAK

Multkor, napsütéses délből láttam egy esküvőt. A menyasszony kiszült a gép-kocsiból. Fehér selyemruhát viselt, mirtuszkoszorút, de szemén — talán a fűző verőfény ellen, talán valami szembaja miatt — óriási fekete szemüveget. A pólegény frakkban, halálsápadtan pillantgatott feléje. Vajon mit gondolt? Olyan volt így a menyasszonya, mint valami tündér és rém együtt. Ugy tetszett, hogy a pólegény egy kicsit fél tőle.

KEMAL

Most van tíz éve annak, hogy Kemal pasa a török köztársaság élére került. A jubiláló Kemal — amint képünk mutatja — külsejét illetően is érvényre juttatja azokat a modern eszméket, amelyeket az átgymt török birodalomban 10 év óta meghonosítani igyekeznek.

— **A községek nem tudják fizetni a csendőrlaktanyák béreit.** Csikszereadáról jelentik: A községi költségvetések összeállításánál a belügyminiszteri utasításra a falusi csendőrlaktanyák házibérségeit fel kellett venni az egyes községek költségvetésébe. Ezzel az újabb jelentékeny kiadási többlettel lényegesen emelkedtek a kiadások, éppen abban az időben, amikor a régi kötelezettségeiknek sem igen tudnak eleget tenni a községek. Nem is igen tudják fizetni a csendőrlaktanyák házibéreit. A csendőrök által bérbevevett háztuladonosok többszöri sürgetésére aztán a belügyminiszter rendelkezést adott ki, hogy a községek pontosan tegyenek eleget kötelezettségeiknek. A belügyminiszteri rendelkezés nyomán a megyei prefektus is szigorú utasítást adott ki a csendőrlaktanyák bérösszegeinek folyósítására. Azonban a községek a rendelkezések ellenére sem tudnak fizetni, mert nincs honnan. Lerongyolódott polgáraiktól annyit sem tudnak felhajtani, amiből a mindennapi szükségleteiket fedezhetnék.

— **A bába felelős, ha súlyos esetben nem hív orvost.** Csikszereadáról jelentik: Bedő Anna gyermekorvos 33 éves bábát gondatlanságból okozott haláleset miatt vontat felelősségre a törvényszék. A vádirat szerint ez év tavaszán Lackó Istvánnéhoz hívták Bedő Annát. A bába látta, hogy a szülés rendellenes és mégis csak négy nap mulva hívott orvost, amikor Lackó névérmegezését kapott és az orvosi beavatkozás már nem tudta megmenteni az életet. A vádlott kerekén tagadta a terhére irt bűncselekményt és azzal védekezett, hogy idejében kérte a férjét, hívasson orvost, de nem teljesítették kérését. A felváltott tanuk kivétel nélkül a vádlott ellen vallottak, aki újabb tanuk beidézését kérte. A törvényszék helyt adott a bizonyítás kiegészítésének és november 15-ikére napolta el a tárgyalás folytatását.

— **ORVOSI HIR.** Dr. Schlesinger S. belgyógyász rendelőjét Str. I. I. C. Brătianu (Kórház-utca) 41. szám alá helyezte át. Telefonszáma 132.

— **Tilos új áruházat nyitni Svájcban.** Bernből jelentik: A szövetségi tanács legutóbbi ülése oly törvényt hozott, melynek értelmében ezután új áruházat nyitni nem szabad. Az eddigi áruházakat és egységáruházzal dolgozó üzleteket kibővíteni tilos.

— **Koszorumegeváltás.** Goldfinger Adolfné, brassói uriaszony elhalálozása alkalmából Izsák Elemérné Marosvásárhelyen 200 lejt juttatott koszorumegeváltás céljaira az ottani...

— **Kulturházat avat Gyergyóujfalun.** Tudósítónk jelenti: Gyergyóujfalun lakossága az ottani közbirtokosság segítségével nagy anyagi áldozatok árán modern kulturházat épített. Az épületet november 19-én ünnepélyes keretek között fogják felavatni, mely alkalomra a Magyar Párt vezetői is felkeresik a községet. Itt említjük meg, hogy a község közel nyolc éven át közbeesülésnek örvendő Mihály Lajos nevű plebánosától a napokban búcsúzott, aki helyett Riel Albertet nevezték ki.

— **A zernesti dalosok szereplése Kézdivásárhelyen.** Amint a B. L. megírta, Kézdivásárhelyen nagyszabású dal- és zenekari hangverseny lesz, melyen a zernesti róm. kath. dalárda is szerepelni fog. Mint most tudósítónk írja, a hangverseny végleges időpontja november 11-e.

— **SZEGÉY LEÁNY PÉNZT KERES.** A Nobelidias Sinclair Lewis legújabb könyve, Una Golden gépiró kisasszonyról, de egyben a mai életéről, a csábító Newyorkról a maga színes, csillogó életével, ezernyi lehetőségével. Szeretettel van teli ez a könyv és mélyseges emberismerettel. Nem tuzozza sem a jót, sem a rosszat. Érdekes, művészi és igaz. Mindenkinél el kell olvasni! 288 oldalas regény, Szinnai fordításában, a „Jó könyvek” sorozatának első kötete, fizetve 27 lej, kötve 57 lej, minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a teljes sorozat jegyzékét.

— **H. G. Wells: Mi lesz holnap? (A jövő regénye.)** Az új Wells-könyv nagyszabású utópia arról, hogy miképpen, milyen társadalomban, milyen intézmények között és milyen lelkiállapotban lehetne a ma szenvedő embernek boldog, nyugodt, tiszta életet élni. Benne van a mai politikai és gazdasági életberendezés talán legmerészebb kritikája, amit valaha írtak. Rámutat minden bajra, ami a mai embert sújtja, azokra a hibákra, melyekből az egész emberiség borzalmas katasztrófára alakulhat ki, sőt szerinte okvetlen ki fog alakulni, ha idején nem segítenek. Mint jó orvos, diagnózist csinál a bajok okairól és megmutatja a gyógyítás módját, az egyszerű, becsületes, okos, modern állam berendezését, amely soha nem képzelt boldogságot és gazdaságot teremt az emberiség számára. Izgalmas és izgató könyv ez, az emberiség lelkiismeretét szölti a harcra, a fenyegető világkatasztrófa ellen. Sokak fognak róla vitázni. Lesznek, akiket meggyőz, lesznek, akikben ellentmondást kelt, de senki sem lesz, aki feszült érdeklődéssel ne olvassa. Az Athenaeum 144 lejes nagy regénysorozatának második kötete. (Első Sinclair Lewis: Egy modern asszony szíve.) 450 oldal, aranyozott díszvázonkötés, pazar kiállítás, 144 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, Lepagenál, Kolozsvár.

Alarcos rabló egy konstancai üzletben

Konstanca, október 29.

Vakmerő banditátamadás történt péntek este Goginopol konstancai kereskedő üzletében. Nyolc óra körül, amikor a kereskedő éppen zárni akart, egy alarcos bandita rontott be az üzletbe és „Pénzt, vagy életet!” kiáltással a kereskedőre szegezte revolverét. Goginopol kénytelen volt a rablónak aznap, több ezer lejt kitévő bevételét átadni. Az egyik segéd közben, hogy a szomszédok figyelmét felkeltse, nagy lármát csapott, mire a bandita felrántotta az üzlet hátsó ajtaját és elmenekült.

Időközben egy detektív is a rablótámadás színhelyére érkezett és üzböc vett a banditát, akit egy órán át tartó bajsza után éppen a központi fogház épülete előtt fogott el. A letartóztatottól kiderült, hogy azonos Jonsescu Nicolae rovimultu betörővel, aki már régi ismerőse a hatóságoknak.

Nyugodt lélekkel

mondom Önnek: bármit is vesz üzletben, minden tekintetben meg lesz elégedve. Néhány árat köztök tájékozásul:

Női gyapju mellény	Lei 180-240-ig
Női gyapju bugyi	75-100 ig
Női gyapju bluz	100-165-ig
Férfi mellény	75-180 ig
Nappa keztyű női és férfi	180-240-ig
Gyermek patenharisnya	12-28-ig
Női gyapjuharsnya selyemmel	75-95-ig

Minden vevőnek 12 vásárlás után, egy pár harisnyát ingyen adok.

M. BLATT

Brassó, Kapu-utca 30 szám.

Házkutatás politikai okokból egy bécsi biztosító intézetnél

Bécs, október 29

Egész Ausztriában nagy feltűnést keltett, hogy a rendőrség felsőbb utasításra házkutatást tartott a „Janus” általános biztosítóintézetnél, amelynek diszelnőke Amandus John, a melki apátáság vezető apátja, elnöke pedig Rain volt keresztényszocialista polgármester.

A házkutatás után az intézet igazgató-sága nyilatkozatot adott ki, amelyben leszegi, hogy a házkutatás nem az intézet ellen, hanem a vállalat egyes nemzeti-szocialista tagjai ellen irányult. Ezek közül a rendőrség 11 embert le is fogott s az eljárás ezek és nem a vállalat ellen vezetete be.

— **Aranyérmé** és az evvel járó beldugulás, repedés, kelés, gyakori vízezés inger, derékfájás, mellszorulás, szivdobogás és szédülés rohamoknál a természetes „**Ferenc József**” keserű-víz használata kellemes megkönnyebbülést eredményez.

SPORT

Vidéki csapatok a nemzeti bajnokság élén

Alant közöljük a nemzeti ligabajnokság jelenlegi állását, feltüntetve a játszott mérkőzéseket, nyereséget-vesztéseket és eldöntetlen, adott-kapott gólokat és végül pontszámot:

A CSOPORT:

1. Gloria CFR (Arad)	5	3	2	0	13:10	8
2. Juventus (Buk.)	4	3	1	0	11:5	7
3. Ripensia (Temesvár)	5	3	1	1	16:7	7
4. Unirea-Tricolor (Buk.)	5	2	2	1	8:7	6
(Bukarest)	5	2	2	1	8:7	6
5. NAC (Nagyvárad)	4	2	1	1	10:8	5
6. Muresul (Marosv.)	4	0	1	3	7:11	1
7. Romania (Kolozsv.)	4	0	1	3	8:14	1
8. Soimii (Nagyszabás)	5	0	1	4	3:15	1

B. CSOPORT:

1. Crisana (Nagyv.)	4	3	1	0	15:4	7
2. AMTE (Arad)	4	3	0	1	12:5	6
3. CFR (Bukarest)	4	3	0	1	7:3	6
4. U (Kolozsvár)	4	2	1	1	13:9	5
5. Kinizsi (Temesvár)	3	2	0	1	6:9	4
6. Tricolor (Buk.)	4	1	0	3	7:13	2
7. Venus (Buk.)	4	1	0	3	6:13	2
8. Brasovia (Brassó)	4	0	0	4	3:10	0

SPORTHIREK

A magyar profibajnokságban vasárnap a Boeska-Hungária és Nemzeti-Ferencváros mérkőzések a legizgalmasabbak és fontosak a bajnoki táblázat további kialakulására. Az Ujpest tegnap Ujvidéken vendégszerepelt és 3:1 (1:0) arányban győzte le a belgrádi Jugoslaviját.

A Kinizsi, Universitatea és Venus közös fellépéssel akarják megemmisíteni a bukaresti szövetségnek, Barátky szerepeltetése miatt, a Crisana-val játszott mérkőzéseiket.

Küldje születési dátumát, kap egy egész életre szóló jóslást. Utbaigazítást minden ügyében: szerelem, válás, üzlet, per, házasság, stb. Mellékeljen 23 lej bélyeget postaköltségre.

„GRAFOLOGUS”, Cluj, Calea Regele Ferdinand 121. sz.

LÁSSUK GYULAFEHÉRVÁRT!

SZERKESZTETTE:
BENCZEL BÉLA

GYULAFEHÉRVÁR

városa egyforma jelentőséggel bír két nemzet életének történetében. Ez a város számtalan nagy magyar történelmi esemény középpontjában állott és ugyanígyen hagyományos szerepe van a román-ság történelmi multjában is. A tradíció azonban, mint sok alkalommal, ezúttal is groteszkül és könyörtelenül megcsufolta az Élet.

A patinás Gyulafehérvár, ahol az erdélyi katolikus püspök rezidenciája fölött a megértés és szeretet szimbóluma ragyog, a nyomor mindent eltipró és megalázó szörnyűségét nyögi.

Lehuzott redőnyök, munkanélküli exisztenciák jelzik a nincstelenség stációt.

Nines megállás!

Gyulafehérvár lélegzet nélkül, már-már kifutva rohan a teljes gazdasági csőd felé, amely teljesen el fogja tiporni hagyományait együtt.

Az iskolai könyvekkel, amelyeknek minden oldalán felbukkan ez a városnév, mint a történelmi nagy események és nagy hősök büszke mementója!

És megmarad a régi nagy dicsőségek emlékéül a hatalmas vár, amely egykor Erdély legnagyobb és legerősebb erődítménye volt, ugyanúgy megcsufolva és megalázva, mint a város, amely alatt fekszik.

Mert kinek lesz szüksége egy eljövendő nagy összecsapásban az erődítményekre, a vársáncokra és várfalakra, ahol most a katonák gyakorlatoznak, amikor egy kis tubus gáz ezer és ezer embert fog kivégezni.

A gazdasági gáz már fojtogat és nincs senki, aki az ezelleni védekezésre oktatná a gyulafehérváriakat.

Nem jön senki a gázmaszkokkal.

A tradíció pedig nem véd meg semmi ellen.

Gyulafehérvár is úgy szenved, mint a többi város, amelynek még hagyományai sincsenek.

Gyulafehérvár közönsége tiltakozik a túl magas villanyárak ellen

A legtöbb erdélyi kisváros legnagyobb problémái közé tartozik a villanykérdés. A városok villanytelepei, nem számolva a sulyos gazdasági viszonyokkal, amelyek egyformán sújtanak minden városban minden társadalmi kategóriát és horribilis árakat számítanak fel a villanyért.

Igy van ez Gyulafehérváron is, ahol a városi villanyművek magánosoknak 15 lejt számít fel kilowattónként a villanyért. Gyulafehérvár közönsége már számtalanszor tiltakozott a túl magas villanyárak ellen, de tiltakozása nem sok eredményre vezetett.

Mint hírlík azonban, a városi tanács legközelebbi ülésén le fogja tárgyalni a város villanyseirelmét és is remény van arra, hogy megegyezés jön létre a város és a villanyművek között. Hiszen egyik félnek sem érdeke összeveszni.

A gyulafehérvári magyarpárti tagozat fokozottabb szerepet sürget az ifjúságnak a pártéletben

A gyulafehérvári magyarpárti tagozat, amely elnöke, dr. Kászoni Alajos teológiai rektor vezetése alatt meglepő aktív munkát fejt ki a párt érdekében és így méltó pozíciót foglal el a vidéki párttagozatok között, agilis főtítkára, Gál Béla elemi iskolai igazgató kezdeményezésére részletes memorandumot dolgozott ki, amely el is juttatott a pártvezetőséghez.

A gyulafehérvári párttitkár ötlete nem új és mégis mindig az. A memorandum a magyarpárti ifjúság szélesebbkörű bevonását kéri a pártéletbe és azoknak fokozottabb és komolyabb hatáskört sürget.

A kérdéssel a marosvásárhelyi magyarpárti kongresszus is foglalkozott. Igéretet hangzottak el, amelyeknek bevalását Gyulafehérváron is nagyon várják. A magyarpárti ifjúság felkészült, képzett, románul tudó gárniturája várja, hogy végre szóhoz jusson. A párton belül és nem a párton kívül és nem csak a működő előadásokon.

Tízmillió lej kölcsönt akar felvenni Gyulafehérvár a közmunkák financírozására

Gyulafehérvár polgármestere, Bogdan D., érdekes munkatervet dolgozott ki nemrég, amellyel a város régóta húzódó legsürgősebb problémáit kívánja megoldani.

A város vezetőségéhez igen sok reklamáció érkezik az elhanyagolt városi utcák és országutak miatt, amelyek veszélyeztetik a különböző járművek közlekedését.

Emiatt Gyulafehérvár polgármestere elsősorban az utcák és utak rendezésére gondol. A főteret aszfaltoztatni kívánja, míg a perifériák elhanyagolt részeit egyszerű kövezéssel fogják helyrehozni. A város bevételei azonban, amelyek főleg a városi illetékekből állanak, oly cseké-

lyek, hogy a város vezetősége arra gondolt, hogy tíz-tizenötmillió lejes kölcsönt kellene felvenni a városi ügyek szanálására.

Gyulafehérvár polgármestere ecélból már több bankkal tárgyalt Bukarestben és a tárgyalások olyan kedvező mederben folynak, hogy remény van arra, hogy a kölcsönt mielőbb megkapja a város. Ebben az esetben az összeg egy részét a város egy régóta nélkülözött strandfürdő építésére fogja fordítani. A város közönsége érdeklődéssel várja a tervek kivitelét, de attól fél, hogy, amíg azokra sor kerül, ismét kormányváltozás lesz. Új rezsim és új emberek jönnek s minden ismét a feledés jótékony homályába merül. Ahogy ez nálunk lenni szokott.

Mindössze egy magyar van a gyulafehérvári városi tanácsban

A gyulafehérvári városi tanács összetétele egészen meglepő. A városi tanácsnak 18 választott és kilenc hivatalból kijelölt városi tanácsos tagja van.

A város negyvenöt százalékos kisebbsége azonban koránt sincs méltóan és a számaránynak megfelelően képviselve.

A tanácsválasztás alkalmával kötött paktumok bűneiül lehet felróni azt, hogy a gyulafehérvári magyarságnak csak egy választott tanácsosa van dr. Kontz Viktor ügyvéd személyében, aki, természetesen,

szordinóval és megfelelő reverenciával kénytelen a városi ügyekhez hozzászólni.

Rajta kívül két zsidó és egy száz kisebbségi választott tanácsosa van a városi tanácsnak.

Reméljük, hogy a gyulafehérvári kisebbségeknek és különösen a magyarság ügye, még sincsen méltatlan kezekre bízva a városi tanácsban. Ha egyedül is, de vállalni kell a küzdelmet a magyar érdekek és magyar sérelmek ügyében. Mert ezért felelősséggel tartozik mindenki azoknak, akik bizalmukkal tüntették ki.

Szorul az adóprés a gyulafehérvári adóalanyok nyaka körül

Nem lokális sérelem ez, mert hiszen végig az egész országban találkozik a krónikás adósérelmekkel, kiméletlen adóveksaturákkal és adóterrorral, amely napról napra ezer és ezer egzisztenciát tesz tönkre.

De ha az erdélyi adóinkvizíció 1933-as évről valaha glosszákat fognak írni, akkor ezeken a fekete lapokon első helyet kell biztosítani a gyulafehérvári adóközegeknek, akik kiméletlenül és a felsőbb intézkedéseket tulbuzgóan, pontról pontra betartva, a legkiméletlenebb módon csavarják az adóprést a gyulafehérvári

adóalanyok nyaka körül.

A gazdasági érdekképviselők, az iparkamara statisztikái elrettentő számokat és adatokat tudnak felsorakoztatni a gyulafehérvári adóterror munkanélkülivé vált áldozatairól, a kereskedőről és iparosokról, a társadalom legmunkásabb osztályairól.

Madgearu pénzügyminiszter meg lehet elégedve a pénzügyminisztérium gyulafehérvári megbízottjaival. Olyan pontosan végzik a feladatukat, hogy nemsokára már senki sem fog tudni adót fizetni.

Gyulafehérvári kereskedők harca a kontingentálás ellen

Dr. Halász László igazgató nyilatkozata

A gyulafehérvári kereskedők éles és késhegyig menő harcot indítottak a kontingentálási törvény ellen, amely már hosszú idő óta bénítóan hat a kereskedelmi életre. Ezirányban már számtalan próbálkozás történt az erdélyi kereskedőtársadalom részéről, de nem tudunk róla, hogy valamelyiknek eredménye lett volna. A gyulafehérvári kereskedők tiltakozását most a gyulafehérvári iparkamara memorandumban terjeszti fel a kereskedelemügyi miniszterhez. Kérdés, hogy a memorandumnak lesz-e foganatja vagy ez is odakerül, ahova a többi: a minisztérium poros irattárába. Addig is álljon itt egy nyilatkozat, amely megdöbbentő realitással vázolja a kontingentálás körül előállott felemás helyzetet.

Felkerestük dr. Halász Lászlót, a gyulafehérvári Erdélyi Általános Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatóját. A textilgyarkekedés vezetője, a cég saját tapasztalatai révén a következőkben mutat rá a törvény hátrányaira:

A kontingentálási törvény, mint ismeretes, eredetileg azzal a tervvel jött létre, hogy az áruimportot lezorítsa. Groteszkül hangzik azonban, de mégis így van az, hogy a törvény megszületése óta egy-egy cikkben, így például fonalban, kétszerannyi mennyiséget hoztak be az országba, mint eddig.

Ennek az az oka, hogy a különböző törvényektől megzavarodott és a megijedt kereskedők az első időben tömegesen és a szükséglet előzetes megállapítása nélkül kérték a behozatali en-

gedélyeket.

Érdekes tünet az is, hogy a kontingentálási törvény közölvén bár, de igen nagy hatással van a különböző idegen valuták árfolyamaira is. Amióta például Románia az Ausztriával kötött egyezmény következtében csak osztrák fonal behozatalát engedélyezte, azóta az osztrák schilling husz lejről majdnem huszonkettőre emelkedett. Ha azonban a cseh egyezmény létrejönne a két ország között és a cseh fonal importja is meg lenne engedve, akkor viszont a cseh korona árfolyama emelkedne ilyen rohamosan.

A gyulafehérvári District, kettő kivételével, összes csapatainak játékengedélyét felfüggesztette

Ez is egészen egyéni, mint sok más eset Gyulafehérváron. De minden az alapszabályok értelmében történt és így nem lehet kritizálni. A gyulafehérvári sport District —, amely szigorúan ragaszkodik az alapszabályokhoz, a kerületébe tartozó balázsfalvai, szászsebesi, tövisi és abrudbányai futbalcsapatoknak a játékengedélyét és működési jogát felfüggesztette azért, mert nem fizettek tagsági díjat. Most az a helyzet állott elő, hogy az özi kerületi bajnokságokon csak a két gyulafehérvári csapat vesz részt, mert ezek teljesítették a Districttel szemben a reájuk rótt anyagi kötelezettségeket.

Két mérkőzésből áll az egész bajnokság! Fura helyzet, de rőndnek muszáj lenni!

Amikor az adóhivatal kér kölcsönt

Megtörtént eset, amelynek szava hihetőségért felelősséget vállalt az, aki elmondotta.

Az egyik gyulafehérvári nagy céghez, amelynek áruaktára és vagyona hatalmas milliókat reprezentál még a mai szomorú gazdasági viszonyokban is, a napokban egy adóégrehajtó állított be zordonul, egy rendőr és dob kíséretében. Valami egészen zavaros és alig négyezer lejes adóhátralékért jött elárverezni az üzletet.

Mindenki mosolygott. A végrehajtó azonban nem. Kiabált, dühösködött, a törvényekre és a szigorú rendeletekre hivatkozott, akkor, amikor a kiutalás a pénztárhoz már régen készen volt.

Es alig enyhült meg akkor is, amikor a pénzt elvitte és a rendőrt a dobbal együtt elparancsolta.

Es másnap ismét jelentkezett a cégnél.

Most már azonban nem energikusan és nem dühösen, hanem alázatosan és levetett kalappal állott meg az üzlet ajtajában. Mindenki tudta, hogy baj van. Egyesek már azt hitték, hogy tulzott szigorúért taníratilag csapta el Madgearu.

Nem ez történt.

Csak annyi, hogy az adóhivatalnak a befizetéséhez hiányzott ötezer leje. Ezt az összeget most kölcsönkérte az adóhivatal, vagy finomabban: előleget kért a kötetkezéskor énegyed adójára. A cég igazgatója most is mosolygott és most is fizetett. Es az adóégrehajtó most már alázatosan távozott el a helyszínről.

Egyedülálló eset. Az előleg is, az alázat is.

Költöztessék a gyulafehérvári óvodát tiszta és egészséges épületbe!

A gyulafehérvári óvodába járó gyermekek szülei évek óta a legnagyobb elkeseredés hangján emlékeznek meg arról a helységről, amit Gyulafehérváron városi óvodának neveznek.

Ez a megállapítás azonban a leghizelgőbb disztó jelzők alkalmazásával sem vonatkozhatik arra az épületre, amelyben jelenleg a serdületlen, vézna gyermekek vannak, akik nedvesfalu, egészségtelen termekben kénytelenek a fiatal szerveztükre oly egészségtelen, rossz levegőt beszívni.

A városi tanácsnak és az iskolai hatóságoknak haladéktalanul intézkedniök kell, hogy a gyulafehérvári gyermekek egy egészségügyi szempontból megfelelő óvodához jussanak. Már tegnap is későn jött volna az intézkedés!

Filharmonikus egyesület egy 17 ezer lakósu városban

Hihetetlenül hangzik és mégis így van Gyulafehérváron, egy tizenhétézer lakósu kis városkában, ahol a kulturáról csak halkan és elvétve szabad és lehet beszélni, anélkül, hogy az embernek bántódása lenne, két évvel ezelőtt öt ember meglakított, jobb elfoglaltság hiányában, egy kvintettet.

Két év alatt a kvintettből egy harmincöt aktív tagból álló filharmonikus zenekar lett, amely ma gyakran rendez nívó hangversenyeket, még nívósabb programmal és a vidék minden nagyobb városába is ellátogat a zenei kulturát terjesztendő.

A filharmonikus zenekar címe a „Harmonia” és ez az elnevezés nemcsak a zenei összjátékot, hanem a felekezeti és faj megértést és egyetértést is méltóan szimbolizálja, amely példatadóan van kifejezve az egyesületben. A cimtablafestés a kereskedőseggé között átszellemült arccal hegedül a részvénytársasági igazgató és ugyanilyen jól érzi magát a banktisztviselő is a pék mellett. Ebben a társaságban nincs disszonancia. Azért zene az, amit csinálnak és nem politika.

Az egész zenekar pedig, szóróslóból rőtől és egyetértéssel együtt egy ember. dr. Fellner József törvényszéki bíró műve, aki hivatalos tisztsége miatt nem vállalhat a nyilvánosság előtt szerepet és csak a háttérben dirigál és rendez. Reflektort neki!

DORTMUNDTÓL — PERZSIAIG

...Itt, az aradi hullámhosszon egy német menekült beszél...

Egy ember kálváriája, aki örült feleségével és négy elhagyott gyermekével jelzi a nagy utat, amelyen végigkurbácsolták

Arad, október 27.

A rádió hangosanbeszélője éppen Hitler beszédét harsogja a szobában. A berlini Sportpalastban a Führer nagy elánnal, lelkes lenni-vel beszél a választásoknak nevezett körútsz és a népszavazásnak nevezett porhúntás körútszban. A Führer a kezét mossa: Európa és a világ lelkiismerete előtt, a Német Birodalom kancellárja arról beszél, hogy a nemzetiszocialista forradalmat a rémségek kikapcsolásával oldották meg, hogy a zsidókérdés megoldása ugyanebben a szellemben történik, hogy a német nemzeti forradalom legfeljebb az áldozatot kívánt és — mennydörgi a rádió mikrofonján keresztül a világűrbe, — ez az út halott is csirkefogó volt...

Ebben a pillanatban kopognak az ajtón: egy férfi lép a szobába, német nyelven köszön, aztán bemutatkozik: Lang Eduárd, a Dortmundi General Anzeiger című nagy német lapnak volt politikai szerkesztője, jelenleg emigráns.

PELDAUL: IGY NÉZNEK KI AZOK A „MELLŐZÖTT RÉMSÉGEK...”

A negyvenéves körüli férfi sáros, fáradt, nagyon fáradt, messziről jött vándor. Ezidőszakra a kürtösi magyar-román határról jött: tegnap a magyar hatóságok áttették a hatá-

ron, ő pedig anélkül, hogy a román hatóságoknál jelentkezett volna, a kukoricásokon, az ott tarlókon keresztül, begyalogolt Aradra. Legutóbbi éjszakáit börtönökben töltötte, legalább egy éjszaka szeretne megpihenni ebben a városban, amelyről azelőtt talán azt sem tudta, hogy létezik: százezer lakosával, rendőrségével és garnizálloival, amelyeknek egyikeben most végtelen vágyakozással szeretne megpihenni, megmosdani, legalább viszonylagosan rendes ágyba feküdni, tehát legalább egy éjszakára visszalopni magát a kultúrába...

Lang Edgar politikai szerkesztő, akinek lapját csak az előfizetők számára negyedmillió példányban nyomták, aki negyedmillió ember véleményét képviselte, nem is olyan régen a Német Birodalomban, amikor röviden és tömören, a gyűlölet minden különösebb megnyilvánulása nélkül elmondja kérdésünkre, hogy hogyan került Aradra, hogyan járta be fél Európát, mint menekült, a következő adatokkal szolgált Hitler Adolf nagy beszédéhez:

— A nagy fordulat idején letartóztattak és gyűjtőtáborba vittek. Hangsúlyozni akarom, hogy nem egyéni tragédiát beszélek el, velem együtt tízezrek és tízezrek színlódnak még

ma is a horogkeresztes gyűjtőtáborok drótsó-vényei között. Nem fogok részleteket elmesélni a gyűjtőtáborok rémségeiről, nem akarok senkit meghatni, nem akarok senkit elkápráztatni a borzalmakkal. Egyszerűen csak annyit mondom arról, amit itt a szó legszorosabb értelmében a saját bőrömről tapasztaltam, hogy

nem voltam képes elviselni a szennyet, a piszkot, a brutalitást: bár tudtam, hogy az életemmel játszom, — vagy talán éppen ezért, — csakugyan szökést kíséreltem meg.

Nem voltak bűneim, amelyekért elítélhetek volna, minden bűnöm az volt, hogy egy szabadszellemeű lap politikai szerkesztője voltam és — zsidó. Lapom a munkásszereleket, a munkásügyeket csak olyan objektív-tással kezelte, mint az élet bármilyen más megnyilvánulása során felmerült problémákat. Ujság volt, szabad sajtó, a szó legszorosabb értelmében és ez talán nagyobb bűn Németország mai urainak szemében, mintha valaki a legszükségesebb baloldali politikát folytatta annak idején. Ez volt a bűnöm, amelyért szenvednem kellett, szenvedni ezer és ezer ártatlan emberrel együtt, szenvedni olyannyira, hogy az életem kockáztatásával is megkíséreltem a szökést.

GYÜLÖLKÖDES NELKOL EMLEKEZIK A VOLT CSÁSZARI FÖHAD-NAGY

Romániában, mondja, ismerős egyébként, mert mint a német császári hadsereg főhadnagya, résztvett az 1916—18. évi hadműveletekben. Frontharcos volt, verekedett és meg is sebesült a Házért, a Német Házért, ahová ősei még 1600 körül vándoroltak be...

Lang Edgar hangjából azonban hiányzik valami, amit az ember az elmondottak során várt volna. Valami a beszéd árnyalatából és az elmondottak hangsúlyozásából. Az exszerszkészítő ur hangjából hiányzik a gyűlölet. Meg-

Kémkedésért vonják felelősségre a Németországban letartóztatott angol ujságíró

London, október 29.

A Berlinben letartóztatott és fogságba vetett angol ujságíró ügye kezd elmérgesedni. Jelentették, hogy az angol konzul nyomában a letartóztatás után fel akarta keresni az ujságíró, de ezt nem engedték meg neki. Erre a konzul megtette a lépéseket, hogy Anglia diplomáciai uton lépjen közbe a letartóztatott ujságíró, Noel Panter érdekében.

Ugy látszik, hogy ez a diplomáciai közbelépés már meg is történt, mert a londoni Presse Assotiation jelentést közöl,

amely szerint Neurath német külügyminiszter kijelentette volna, hogy Noel Panter árulásért és kémkedésért vonják felelősségre és az új büntetőtörvénykönyv 92. szakasza alapján ítélnék le.

A Presse Assotiation úgy tudja, hogy az ujságíró elleni vádat arra a sajtójelentésre alapítják, amely szerint — amint azt a Daily Telegraph Panter tudósítása nyomán közölte — Hitler előtt a kehlheimi katonai parádén fegyveresen vonultak el a rohamcsapatok.

Nagy hullámokat kavart a magyar politikusok ankarai és szófiai látogatása

Szófia, október 29.

A magyar miniszterelnök és külügyminiszter ankarai, majd szófiai látogatása egyre nagyobb izgalmakat kelt. Belgrádi jelentés szerint Jugoszláviában és általában a kisanant államok között alapos csalódást keltett az a tüntetően meleg fogadtatás és fényes ünneplés, amivel a magyar politikusokat előbb Ankarában, majd Szófiában fogadták. Bulgáriában már voltak olyanok, akik komolyan hitték azt, hogy Bulgáriának a kisananthoz való közeledése befejezett tény. Most Gömbös és Kánya szófiai fogadtatása meggyőzőhette Jugoszláviát ennek az el- lenkezőjéről.

Szófiai jelentésünk egyébként azt adja hírül, hogy Gömbös és Kánya pénteken este vettek búcsút Szófiától. Az állomás-son Musanoff miniszterelnök vezetésével

Szimpatia-tüntetés Budapesten a bolgár követség előtt

számos előkelőség jelent meg a búcsúztatás és több ezerre menő állandóan éljenző lelkes tömeg is.

Budapestről jelentik: Az egyetemi ifjuság pénteken este szimpatia-tüntetés rendezett a bolgár követség előtt. A követség vezetői az erkélyről magyar nyelven köszönték meg a magyar ifjuság megnyilatkozását.

A rendőrség attól tartott, hogy a bolgár követség előtti tüntetés a cseh követség elleni tüntetéssé fejlődik ki s ezért

a cseh követség felé vezető utcákat idejében lezáratta.

Kiderült azonban, hogy a diákságnak nem is volt szándéka a cseh követség elé vonulni. A bolgár követség elől lelkes éljenzések közepette szétszórult anélkül, hogy csak kísérlet is lett volna a cseh követség felé való felvonulásra.

És büntetnek hetediziglen...

A szökés sikerült. Átlépték a vállamat, éhezve, hajlékba került vad módjára bujdosva ugyan, de mégis átjutottam a luxemburgi határon, átjutottam a Harmadik Birodalom bűvkörén. De tévedtem, ha azt hittem, hogy megszabadultam a gyötrelmekről.

Szükségem után megtudtam, hogy feleségemet, aki tipikus polgárrasszony, négy gyermek anyja, soha egyébbel, mint a háztartással nem foglalkozott, letartóztatták és helyettem beszállították az internáló táborba.

A nemzetiszocializmus hetediziglen büntet, feleség, gyermek és rokon mind szabad prédája ma Németországban a kötöttség nélkül grasszáló gyűlöletnek. Négy gyermekem szülők nélkül maradt, az asszonyom belekerült abba a pokolba, amelyből én úgy szabadultam meg, hogy az életemmel játszottam. Azt hittem, hogy meg kell örülni. Már-már azzal a gondolattal foglalkoztam, hogy visszatérek Németországba, hogy a szerencsétlen asszonyt ki szabadítsam, — ekkor már Franciaországban voltam, — amikor régi újságírói összeköttetésem révén kapcsolatot találtam a berlini francia kereskedelmi konzulátussal. Itt aztán ügyvédet fogadtak a feleségem védelmére és hihetetlen erőfeszítések árán végre sikerült kieszakóznia, hogy az asszonyt szabadlábra helyezték. Különben sem lett volna maradásuk Németországban, hát azonnal csomagolt a család: a feleségem négy kis gyermekemmel együtt utánam jött Párisba.

...AZ ASSZONY...? MEGORULT...

Megkérdezem Lang szerkesztőt, hogy hol van most a felesége. A szeme összehúzódik, tekintete elréved. Így válaszolja, lassan vontatottan:

— Az asszony...? ...A feleségem jelenleg egy párisi elmegyógyintézetben van — apó-lás alt...

Tehát igaza volt Hitlernek, igaza van a Führernek: Németországban nincsenek rémségek, kikapcsolták a kegyetlenséget, hiszen Lang Edgarné idegrendszere sem a tapasztalt borzalmak miatt, az átélt rémségek miatt bomlott meg. Nyilván nem. Ki tehet arról, hogy egy asszony idegrendszere viszonylag olyan keveset bír el...

Lang pedig tovább beszél:

— Az asszony beleőrült az izgalmakba, a koncentrációs tábor rémségeinek elszenvedésébe. Megdöbbenve állottam az összeroncsolt idegzeti szerencsétlen teremtés előtt, akit be kellett szállítani egy ideggyógyintézetbe, talán itt elfelejtje a vér és szenny borzalmas hullámverését...

— En pedig itt állottam, négy gyermekemmel, lakás és foglalkozás nélkül...

HITLEREK ÉS A NÉPSZÖVETSEG VALÓRA VÁLTOTTAK A BOLYGO ZSIDÓ FOGALMAT...

Párisban azonban nem volt maradásom. A Németországból száműzött emigrált tömegek helyzete ugyanis egészen rendkívüli. Németország törölte állampolgárságunkat, de a Nép-

szövetség ezt nem ismeri el. Németország viszont kilépett a Népszövetségből, így semmi mód sincs arra, hogy ezt a kérdést elintézzék. A Népszövetség jogfosztásnak minősíti a mi velünk történt és meg akar védeni bennünket a jogfosztás ellen. De ebben a védelemben nincsen köszönet. Ez a rendszer

megvalósította Európában a bolygó zsidó fogalmát.

— Nansen utlevelet nem kaphatunk, mert a Népszövetség nem nyilvánít bennünket hontalanoknak. Német utlevelünk nincs. Így tehát hazánk sincs, de még egy talpalattnyi helyünk sem, hogy letelepedjünk. Sehol sem adnak helyet nekünk, sehol sem engedik, hogy megpihenjünk. Az én esetem csak példája azoknak a szerencsétleneknek, akik úgy bolyonganak Európán keresztül, mint akiknek kiszaladt a föld a lábuk alól.

— Luxemburgon, Hollandián, Ausztrián, Svájcban, Jugoszlávián, Lengyel, Cseh és Magyarországon keresztül jutottam el ide. Mindenütt, mint nem kívánatos idegent kezelték, mindenütt letartóztattak: pincékben hálám, fogdákból laktam. Hitler Adolf és a Népszövetség összműködése csavargóvá degradált. A labdajátékot ennek ellenére sikerült úgy, ahogy irányítanom: van abban egy kevés tendencia, hogy itt vagyok Aradon, Romániában: En ugyanis Perzsiába akarok kijutni. Nem is kérek tartózkodási engedélyt a román hatóságoktól, csak azt kérem, hogy a bolgár határra vigyenek, innen majd a török határra tétem át magam.

AKINEK A PERZSA HADÜGYMINISZTER A BARÁTJA

— Törökországból azután, remélem, könnyen eljutok Perzsiába. Itt pedig már nem lesznek állampolgársági gondjaim: a jelenlegi hadügyminiszter intim jóbarátom, akivel még diákoromban ismerkedtem meg. En magam is voltam hosszabb ideig Teheránban. A hadügyminiszterrel állandó levelezésben állok, ha kiérek Perzsiába, akkor végre letelepedhetek majd: kihozom ide a gyermekeimet és ha meggyógyul, az asszonyomat is.

Most aztán önkéntelenül adódik a kérdés:

— Hol vannak, szerkesztő ur a gyermekei?

A gyermekeimet utközben elhagyogattam. Egyiket Párisban hagytam ismerősöknél, a másikat egy vidéki francia városkában, a harmadik Csehszlovákiában maradt és az utolsó egy jugoszláviai helyiségben vették gondozás alá. Különös talán, hogy azt mondom, boldog voltam, hogy meg kell válnak gyermekeimtől: de így van, boldog voltam, mert legalább egyelőre biztonságban tudtam őket, legalább tudtam, hogy nem kell velem járjak Európát és Ázsiát, — bizony nem mindig a legkellemesebb körülmények között...

— Jugoszláviában például sok-sok kilométeren keresztül gyalog kísérték, a kezem össze volt láncolva, hátam mögött csendőrszék. Naponta pedig egy fekete cipőt kap-

K Ö Z G A Z D A S Á G

Januárra halasztották el az udvarhelymegyei mezőgazdasági kamarai választást

(Bukarest) A hivatalos lap tegnapi számában rendelet jelent meg, amellyel a földművelésügyi minisztérium elhalasztja az udvarhelymegyei mezőgazdasági kamara újjáválasztását. A választás új időpontját a rendelet január 8-ikára tűzi ki.

Főellenőrök a munkakamarákhoz

Bukarest, október 29. Samoil Alexandrut, a bukaresti munkakamara elnökét s egyben a kisiparosok országos szövetségének elnökét, valamint Mirescu Jon szociáldemokrata képviselőt a munkaügyi miniszter kivételes hatalommal ruházta fel. Mindkettőjüket tiszteletbeli technikai tanácsosokká nevezte ki az ország összes munkakamarái fölé, úgyhogy joguk van bármelyik munkakamara tevékenységét felülvizsgálni, bármilyen formában és ügyben ellenőrizni s irányítást adni nekik jövőbeli működésükre vonatkozólag. A két tanácsos ilyenformán nagy hatalomra tett szert az egész munkakamarai szervezeten felett.

Megszűnik a szatmári vasuti felügyelőség

Bukarest, október 29. A vasutigazgatóság elrendelte, hogy a szatmári és konstancai CFR forgalmi alfelügyelőségek november 1-től kezdődőleg szűnjenek meg. A szatmári alfelügyelőséget, amely eredetileg felügyelőség volt, már régóta költöztetik egyik helyről a másikra, míg most végleg leépítették.

Döntött a munkabírószék az egeresi bányászok bérének ügyében

Kolozsvár, október 29. Több ízben írt már a B. L. arról a bérmozgalmról, melyet az egeresi kőszénbánya munkásai indítottak, hogy a vállalatot kilenc hónapi bérhátralékukat megkapják. Először a vállalat vezetőségét sürgették a bérek kifizetésével, azonban az nem volt hajlandó fizetni. Ekkor a munkásság a kolozsvári munkakamarához folyamodott s ettől kérte sérelmeinek orvoslását. A munkabírószék pár héttel ezelőtt tárgyalni kezdte a bérhátralékok ügyét, mert a vállalat képviselője azzal érvelt, hogy többet követelnek a munkások, mint amennyivel a vállalat tartozik nekik. Ma ismét tárgyalás alá vette az ügyet a munkabírószék. A bányászok bérkönyveikkel igazolták, hogy az utolsó fillérig jogos a követelésük. A bíróság alig egy óra hosszat tárgyalt s a munkásság követeléseinek százszázalékosan helyet adott s kötelezte az egeresi szénbánya tulajdonosát, az Erdélyi Kőszénbánya Rt-t, hogy 15 nap alatt fizessen ki a bányászoknak 462.243 lejt.

Pontosan kell fizetni a lakbér-szerződési illetékeket

Bukarest, október 29. A pénzügyminisztérium tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a törvény rendelkezései értelmében a lakbér-szerződések láttamozása utáni arányos illetéket a szerződés megkötésétől számított 30 napon belül ki kell fizetni. A törvényes határidőn túl a minisztérium semmiféle újabb türelmi időt és haladékot nem engedélyez. A törvény teljes szigorával fogják büntetni azokat, akik kihágást követnek el és nem láttamoztatják kellő időben a szerződéseket, illetve elmulasztják az illeték befizetését.

A MAROSVÁSÁRHELYI AGRÁR TAKAREKPENZTÁR R. T. a nehéz gazdasági és pénzügyi helyzetből kényszerítve, sepsiszentgyörgyi fiókintézetét megszüntette s a nagyobb kihelyezéssel rendelkező kézdívársárhelyi fiókba olvasztotta be. A pénzügyi betéteseinek és részvényeseinek érdekeit tartotta szem előtt, amikor egy fiók leépítésével költségmegtakarítást igyekezett elérni. A megszüntetett fiók ügyfelei folyóügyeiket továbbra is Sepsiszentgyörgyön intézhetik, ahol a kézdívársárhelyi fiók kiküldöttje minden hétfőn, a hetivásár napján, áll az ügyfelek rendelkezésére.

A hitelélet újjászervezése jegyében

Külön törvényben egységesítik a váltójogot

Kivételesen gyors eljárási móddal ruházzák fel a váltót az erdélyi rendszer alapján

Bukarest, október 29.

Amint Popovici igazságügyminiszter legutóbb Szatmáron kijelentette, a törvénykezést egyesítő új törvénykönyvek tervezetei, amelyeket több mint tíz esztendő szüntelen munka után nemrégiben készítettek el az ország legkiválóbb jogásza, törvényjavaslatok formájában feltevéseivel a parlament elé kerülnek mindjárt az őszi ülészak megnyitása után s az illetékes bizottságok rögtön tárgyalás alá is veszik azokat. Az igazságügyminiszter sulyt helyez rá, hogy különösen az új magánjogi és kereskedelmi jogi kódex már az új évvel életbelépjen.

Az egyes törvénykönyveket, természetesen, különféle bizottságok és albizottságok dolgozták ki. Most aztán az igazságügyminisztérium a szakbizottságok vezető tagjaiból egy főbizottságot nevez ki, amelynek az a feladata, hogy felülvizsgálja és összhangba hozza a különféle tör-

vénnykönyv-tervezeteket. A szakbizottságok elszigetelt munkája következtében ugyanis előállt az a helyzet, hogy egyes kérdéseket két törvénykönyv is szabályoz, mégpedig egymástól eltérő módon.

Igy például a tisztességtelen verseny egyaránt szerepel egy a kereskedelmi kódexben, mint az új magánjogi törvénykönyvben.

Feladata az is ennek a főbizottságnak, hogy a különösen fontos vált jogi kérdés-komplexumokat kiemelje az egyes törvénykönyvekből és önálló törvénykönyvvé dolgozza fel. Ez fog történni a váltójoggal, amelyet a kereskedelmi kódexbe illesztettek be. Tekintettel arra, hogy a hitelélet megszilárdítása szempontjából a váltójog rendkívüli fontosságot nyert, ezt külön törvényjavaslat keretében terjesztik a parlament elé s szavaltatják meg sürgősen rögtön az ülés-

szak elején.

A váltójogot az erdélyi rendszer alapján egységesíti az új törvénykönyv, a mennyiben

a váltót, kivételesen, gyors végrehajtási erővel ruházza fel.

Az adóson a lehető legrövidebb úton, minden peres eljárás nélkül lesz behajtható a váltó-adósság az egész országban. A megóvatolt váltó csak a legkritább esetben fog a bíróság elé kerülni, ami nemcsak abból a szempontból előnyös, hogy növeli a váltókibocsátással vállalt kötelezettség tiszteletben tartását, hanem nagy mértékben tehermentesíti a bírósági fórumokat is. Ugyancsak a váltójogi törvényben szabályozzák egységesen a kötelezvények és csekkek rendszerét, amely az egyes területeken szintén nagyon eltérő s így nehézségeket és zavarokat idéz elő.

Egységes új ipartörvényi!

A dévai munkakamara és a gyulafehérvári ipar- és kereskedelmi kamara együttes értekezlete

Déva, október 27

A dévai munkakamara kezdeményezéséből a dévai, valamint gyulafehérvári Ipar- és Kereskedelmi Kamarák, folyó hó 26-án, a munkakamara helyiségében nagyszabású értekezletet tartottak.

Foglalkoztak a munkanélküliek segélyezésének problémájával. Azon álláspontot jutottak ki, hogy törvényhozási intézkedésig is, a munkaügyi minisztériumnak rendeleti úton kell intézkedni a tekintetben, hogy a munkanélküliek, akár a társadalombiztosító, akár a munka-kamarák által nyilvántartásba vetteknek. Továbbá ezen módon szabályozandó a munkaadóknak és alkalmazottaknak segélyezési hozzájárulása.

Foglalkoztak az üzletek nyitvatartásának kérdésével is. Ebben nem tudtak egységes elhatározásra jutni. A munkakamara a 8 órai munkaidőnek szigorú betartását kívánja, ezzel szemben a kereskedelmi kamarák a jelenleg is ér-

vényben levő nyitvatartási idő fenntartását kívánják. Közös határozatuk az, hogy addig is, amíg a munkaügyi minisztérium végérvényesen dönt a kérdés felett, a nagyobb ipari helyeken is, így: Brád, Boicza, Petrila, Lónya, Aninosza, Vulkán, Lupeni községekben is szigorúan betartandó a városokra nézve előírt nyitvatartási idő.

Végül foglalkoztak a tanonckérdéssel. Egységesen szabályozandónak ítélték, hogy azon kisiparosok, aki maga is dolgozik, egy tanoncot tarthat és minden további 3 segéd után egy újabb tanoncot alkalmazhat. Ugyancsak egységesen szabályozandónak tartják a tanonc-idő megállapítását, hogy mesterségét valóban jól el is sajátítsa. A tanoncszerződések a munkakamarának bemutatandók.

A kontár iparosok megrendszabályozását azon úton vélik elérni, ha az egész országra szóló egységes ipartörvényt alkotnak.

Megdrágul a szesz

A szeszmonopólium 2 lej 80 banival fizet többet a gyáraknak

Bukarest, október 29.

Hetek óta folynak a tárgyalások a szeszgyárak megbízottai és az államot képviselő szeszmonopólium vezérigazgatósága között az új szeszárak megállapítása ügyében.

A szeszgyárosok tudvalevőleg memorandumot nyújtottak be a pénzügyminisztériumnak, kérve a szesz árának emelését. A pénzügyminisztérium a tárgyalások során belement abba, hogy

a gabonaszesz literenkénti árához 2 lej 80 banit üssenek hozzá, azaz a gyárak ennyivel kapnának többet ezután a szesz literéért.

A szeszgyárak csak külön kikötéssel fogadták el ezt az ajánlatot.

Az elmúlt évben, miután az ár megállapító tárgyalások nem vezettek eredményre, egy döntőbírószék 19 lejben állapította meg a szesz alapárát. Az idén, az általános gabonaolcsóbbodásra való hivatkozással a szesz literenkénti árát 19 lejről 16 lejre szállították le. Ebben az árban kapta eddig a szeszmonopólium a

szeszt a gyáraktól.

Ilyenformán természetes volna, hogy a jelenlegi vételárhoz számítsák hozzá a 2 lej 80 banis többletet, úgyhogy a gyárak 18 lej 80 banit kapnának termelvényükért.

A gyárak azonban azt követelik, hogy a szesz alapára nem 16, hanem az elmúlt évben megállapított 19 lej legyen és ehhez számítsák hozzá a 2 lej 80 banis többletet, ami

a szesz tulajdonképpeni gyári árát a jelenlegi 16 lejről 21 lej 80 banira emelné.

Az alkoholmonopólium igazgatósága ezzel szemben ragaszkodik a 18 lej 80 banis új árhoz.

A tárgyalások tehát egyelőre nem sok reménnyel bíztatnak, de bárhogy végződjenek is, csak a szesz árának megdrágulását fogják maguk után vonni.

Az újonnan megállapítandó árhoz ugyanis a gyárak még hozzászámítanak minden literhez 2 lej 25 banit szállítási költség címén.

A közgazdaság hírei

MEGAKADT A JUGOSZLAV TENGERI KIVITEL

(Belgrád) Hivatalos jelentések szerint Jugoszlávia tengeri exportja ezidőszereint megakadt, mert a tengeri ára 30 százalékkal nagyobb a kiviteli paritásnál. A piacot nyomja még a múlt évről fennmaradt kb. 10—12.000 vagon eladatlan tengeri is. A Mezőgazdasági Minisztérium becslései szerint az idei termés 365.561 vagont tesz ki, ami 113.735 vagonnal kevesebb a múlt évinél.

NÉMET BURGONYATERMÉS

(Berlin) Az idei kései burgonyatermést 40.6 millió tonnára teszik, míg a múlt évi burgonyatermés 43.8 millió tonna, az 1931-es termés pedig 40.9 millió t. volt.

AUSZTRÁLIA BUZATERMÉSE

(Melburn) Ausztrália buzatermését 161 millió bushellel becsülik, a múlt évi 204 millió bushellel szemben. Az 1931 évi termés 190 millió bushel volt.

VETÉSHÉLYZET OROSZORSZÁGBAN

(Moszkva) Hivatalos jelentés szerint az idei őszi vetési munkálatok kapcsán október 15-ig összesen 31.7 millió ha területet vetettek be. Ezek szerint október 15-ig az előirányzott vetésterület 83.5 százalékát vetették be. A kollektív gazdaságok a tervezet 88.5 százalékát hajtották végre, az állami birtokok 67 százalékát, a kulakok 70 százalékát.

FUVARMÉRSÉKLÉS LONDONBA IRÁNYULÓ TOJÁSKÜLDMÉNYEKRE

(London) A Hamburg—Amerika—Línia és a Norddeutscher Lloyd hajózárságok itteni képviselőitől vett értesülés szerint a hajózárságok a Hamburgból, illetve Bremenből Londonba szállított tojás- és fuvarküldeményekre eddig fennállott 22/6 SH plus 20 százalékos kg.-kénti fuvardíjat 17/6 SH plus 20 százalék 1000 kg.-kénti fuvardíjra mérsékeltek. Ezen utóbbi tételből a hajózárságok a teljes fuvarösszeg után 10 százalék rabattot engedélyeznek.

SZESZESITALOK VÁMJA AZ EGYE-SÜLT ÁLLAMOKBAN

(Washington) Tekintettel arra, hogy a prohibíció előreláthatólag az év vége felé megszűnik, a washingtoni pénzügyminisztérium rendeletet bocsátott ki, mely a szeszitalok behozatali vámját szabályozza. A rendelet a szeszitalokat általában gallononként 5 dollár vámmal sújtja. A pezsgőborok 6 dollárral, a közönséges borok pedig 1.25 dollárral vámolandók el gallononként.

LIBAMÁJPIAC PÁRISBAN

(Páris) A szükséglet libamájában meg lehetőséget erős, úgyhogy a szörványosan jelentkező kínálatot a piac könnyen felveszi. Az utóbbi napokban ismét emelkedtek az árak. Árak: I-a Ffr. 36.—37.—II-a 28.—30.—, III-a (püré) 20.—22 kg.-ként.

Brassói zongoraművész a bukaresti rádióban

Hétfőn, október 30-án 9 órakor este Imanuel Bernfeld brassói zongoraművész szonáta-estje a bukaresti rádióban.

Művészestély

Molnár Ferenc, a jónévi kolozsvári színművész, külföldi utjáról hazatérve, erdélyi művészi körutrá indult, amelynek során a közeljövőben a brassói közönségnek is bemutatkozik. Molnár a tervezett művészestek keretében, egyfelvonásos darabokban és más szórakoztató műsorszámokban szerepel.

A reformáció emlékünnepe a református templomban

A brassói református templomban 1953. október 29-én, vasárnap d. e. 10 órakor hálaadó istentisztelet lesz, este 6 órakor a Református Nőszövetség reformációi emlékünnepe a következő műsorral: 1. Gyülekezeti ének: 178 sz. ének I. II. vers. Erős várunk... 2. Bibliaolvasás. 3. Szólo ének: Kiss János, a Brassói Magyar Dalárda szólistája. 4. Előadást tart: dr. Tavaszy Sándor theol. professor. 5. Hegedűszám: Dánér Lajos s. lelkész, orgonán kíséri Kless Gabriella művésznő. 6. Farzádi Sándor: Az én zsolttárom. Szabolcska Mihály: Dal a kis Demeter Rózsikáról. Szavalja: Antal Gusztáv s. lelkész. 7. Énekel a Református Ifjúsági Vegyeskar. Karnagy: Adorjáni Dezső. 8. Aldás. A Ref. Férfiszövetség pedig vasárnap d. e. 11 órakor a tanácssteremben diszgyűlést tart, amelyen dr. Tavaszy Sándor theol. professor közérdekű előadást tart. Mindkét előadásra és minden alkalomra mindenkit szeretettel várunk. Belépési díj nincs. Perselyes adományokat a református agglomeráció építési költségeire fordítja a rendezőség: Dániel Viktorné, Csia Pálné. — Október 31-én a Reformáció évfordulója napján szintén a ref. templomban d. e. 9 órakor az összes elemi iskolások, 10 órakor felnőttek és középiskolások, este 6 órakor az iparos és kereskedő ifjak és háztartási alkalmazottak részére ünnepi istentisztelet lesz. Végül este 9 órakor szeretetvendégség a Székely Társaság termeiben (Hosszu-utca 14.).

A vármegye számonkéri az iskolaalapok felhasználását

Néhány héttel ezelőtt a Brassó-megyében lévő Carpinis község kérését nyújtott be a vármegyei prefektúrához, rámutatva arra, hogy eddig semmiféle iskolasegélyt nem kapott és ezért a községi előjárás kéri, hogy a vármegye utaljon ki az iskolának valami pénzt. A vármegyei vezetőség egyik legutóbbi ülésén foglalkozott az ügygel és megállapította, hogy a községnek járt volna segély abból az alaphoz, amit Prázmár községnek adtak ki annak idején. A vármegyei vezetőség a segély folyósítását, egyelőre megtagadta. Ugyanakkor felszólította Prázmár község előjáróságát, hogy haladéktalanul számoljon be az iskolasegély felhasználásáról.

Hogtak egy betörőt

A brassói rendőrség detektívjei letartóztattak egy Kókossy József nevű ötven éves kőművesmestert, akit betörés miatt hosszabb ideje köröz a brassói törvényszék. Kókossy egykor pallér volt, aztán lopásokra adta magát. Tekintve, hogy jogerős ítéletet hoztak ügyében, a rendőrség a körözvény alapján letartóztatta és átadta az ügyésznek.

Az inyesmester szakács-könyve

Kétszáz kitűnő befőzési recept a háztartási konzerv-készítés minden fajtájából. Ez a hatalmas kötet, összesen 2500 étel és ital készítését írja le. Ára csupán 144 lej. Portó 20 lej. Utánvét 170 lejbe kerül. Kapható a Brassói Lapok Könyvostályában.

Vizsgálat a brassói hadbírószágon

Brassó, október 29. Brassóba érkezett Manolache ezredes vezérkari tiszt, a katonai bíróságok főnöke, valamint az ország összes katonai ügyészségeinek főfelügyelője.

Manolache ezredes két napon keresztül végigjárta a brassói ötödik hadtest hadbírószágon összes ügyosztályait, felülvizsgálta a katonai ügyészek, valamint a hadbírószágon folyamatban levő munkála-

itait és megállapította, hogy a hadbírószágon a legteljesebb rend és fegyelem uralkodik a brassói katonai törvényszék pedig kifogástalanul teljesíti kötelességét.

Manolache ezredes Brassóból tovább folytatta az útját az ország többi városaiba, ahol szintén felülvizsgálja a katonai bíróságok és katonai fogházak működését.

Gyilkolt a bosszu Keresztényfalván

Brassó, október 29. Borzalmas gyilkosság történt a Brassó-megyében levő Keresztényfalván. A gyilkosság áldozata Deahu Joan huszonnégy éves fogarasmegyei legény, akit két ellenfele éjnek idején megtámadott és halálra szurkált.

A csendőrségi vizsgálat megállapítása szerint Deahu Joan néhány héttel ezelőtt összeveszett egy leány miatt Moise Orzea nevű legénnyel, valamint annak legbensőbb barátjával, Banalean Gheorghéval. A két legény elhatározta, hogy bosszút állnak ellenségükön és elteszik láb alól.

A legények két nappal ezelőtt végre is hajtották tervüket. Deahu Joan ismerőseinél volt látogatásban, ahonnan éjfél felé tért haza magányosan. A két ellen-

fél megleste a legényt az elhagyott falusi úton.

Az egyik fordulónál hátulról rátámadtak és késekkel borzalmas módon össze-vissza vágdoztak.

A szerencsétlen legényt reggelre kelve vérbefagyva találták meg az úton. Beszállították a kórházba, ahol anélkül, hogy magához tért volna, kiszenvedett.

A gyilkosság után a csendőrség megindította a nyomozást, amelynek alapján letartóztatták Orzea Moise és Banalean C. yörgy legényeket. A legények a terhelő bizonyítékok sulya alatt bevallották tetteiket.

A két gyilkos legényt ma átadták az ügyésznek, amely előzetes letartóztatásba helyezte őket.

Értékes régi ezüstitallérokat találtak Feketeahalomban

A falu lakossága megröghanta az értékes leletet, de a csendőrség közbelépésére sikerült megmenteni a tallérokat

Brassó, október 29. Különösen nagyértékű leletre bukkantak a Brassó-megyében levő Feketeahalom községben. Cárstea Joan földművesgazda kertjében gödröt ástott, hogy veteményes pincét építsen magának. Ásás közben egy meglehetősen nagy cserépfazékra bukkant. Kívette a földből a cserépfazékat, a mely legnagyobb meglepetésére ezüstitallérral volt tele.

A furcsa leletről az egész falu pillanatok alatt tudomást szerzett. A kíváncsiak hatalmas tömege özönlötte el a gazda

kertjét, ahol nagy csodálkozva vizsgálgatták a régi ezüstpénzeket, majd valószínűleg megröghanták az értékes leletet és szét akarták kapkodni az ezüst érmeket.

Időközben a csendőrség is tudomást szerzett a dologról. Kijöttek a helyszínre, ahol nagy nehézségek után birtokukba kerítették a kincset, amelyet Brassóba hoztak, ahol átadták az Astra kultúregyesületnek.

Eddigi megállapítások szerint régi ezüstitallérról van szó, amelyeknek származását egyelőre nem tudják. A tallérok értéke rendkívül nagy.

Ahol az ítéletet hozzák

Érdekességek a brassói törvényszéken

Brassó, október 29. 1. Asszonyok a Cigoniából. Kosarakkal vannak felfegyverkezve. A fejükön bárszony edények. Köpdösnek, kiabálnak, kelletik magukat. Fekete harisnya, kinyitott szájak, vihogás, nemtörődömség. A peranyag: becsületsértés. Egyik nő ilyen nyilatkozatot vágott a másik fejéhez: *őn bestia vagy, mert elvetted az uramat!* Másik erre tapintatosan és találóan egyik urhölgy magánéletéből ráncigált feladatokat arra vonatkozólag, miszerint fennnevezett egy bájtalan főmedvény, hasáruda, hájkimérde és éjjeli menedékhely. Bíróság ma tárgyalván az ügyet, hatszáz lej pénzbüntetésre ítélte a káromkodó. Káromkodó felebbezett, kijelentve, hogy felperes nő arculatján enkezével hagy majd félre nem érthető jeleket gyengédségének tanujelül. Minekutánna az egész csoport ellávozik és négye.

2. Hivják pedig Major Dénesnek, udvarlulyszéki legény, összesen huszonegy éves, a büne az, hogy ez év március 2-én éjjel, részeg állapotban, elvágta jobbarátja, Gellner János nyakát, aki azonnal meghalt. Meséli, amíg ítéletre vár, hogy semmiről nem tudott semmit és másnap reggel, a mikor megébredt a csendőrségen, akkor sem tudott semmiről. Tessék elképzelni, felébred fejfájással másnap, hideglellyel és mérgezett szájjal és nem tud semmiről és akkor eléll az őrmester és azt mondja: *gyilkoltál. És ő néz, néz és más-tól tudja meg, hogy ő tegnap este meggyilkolta Gellner Jánost és nem hiszi szegény Major, de viszik rendőrségre, ügyészre, még nedves a vér a kezén*

és már mondják rá az ítéletet: három év. És akkor szegény Major Dénes felebbezt, gondolja, majd leszállit a tábla és akkor a tábla nem szállit le, hanem azt mondja: *három nem elég, legyen öt év. Lesz öt év, Major Dénes gondolja, majd a Semmitőszék, de a Semmitőszék se és Major most végérvényesen öt évvel megilletve indul vissza, riadtan, piszkos magas galléru ingében. Nézek utána és látom az arcát, ahogy mondta: kint nem tudják, mi az: bent lenni.*

★ Régen történt, még 1925-ben, hogy a feketeahalomi bikák egyike halálra szurta Hans Lihn feketeahalomi földművest, akit a község, az állatok őrzésével bízott meg. A község Hans Lihn halála után, hogy annak feleségét kártérítési igényeitől elállítsa, a község vágóhidján alkalmazta az özvegyet. Szolgált is tisztességesen a fiatal asszony, egészen 1951 májusáig, amikor a községi bíróval történt kisebb-fajtaú incidense miatt felmondtak neki.

Az asszonynak erre eszébe jutott, hogy ő neki kártérítési joga van a községgel szemben és ezért ügyvédhez fordult és beperelte a községet 360 ezer lej erejéig. Többszöri elhalasztás után a brassói törvényszék I. szekciójának Enescu-Triff tanácsa tegnap foglalkozott az özvegy keresetével. A tárgyaláson Feketeahalom község képviselője dr. Balcaş vármegyei ügyész előadta azt, hogy a kártérítési igény elévült, tekintettel arra, hogy Hans Lihn halála óta több mint 8 év telt el, holott a kártérítési igény, már 3 év letelte után elévült. Azonkívül Balcaş dr. kijelentette azt is, hogy a község nem kötelezhető kártérítésre, tekintettel arra, hogy annak az egyénnek, aki bikák őrzésére vállalkozik, számolni kell azzal, és, hogy baj érheti.

Dr. Fildan Péter, az özvegyasszony képviselője lendületes beszédében kifejtette, hogy az asszony kártérítési igénye jogos voltát a község is elismerte akkor, amikor az asszonyt alkalmazta. Nem lehet továbbá az igény elévültségéről beszélni, mivel 1951 június 1-éig az asszony kártérítést kapott a havi fizetéssel, tehát csak 1951 június 1-től — attól az időponttól kezdve, hogy elbocsátották az állásából — kell számítani a törvényes határidőt. A bíróság nem tudott határozatot hozni az ügyben és ezért a tárgyalást december 19-ére halasztotta, amikor is új bizonyítékok beszerzését rendelte el.

Az ügyet jogászörökben nagy érdek-lődéssel kísérik.

Panaszkönyv

Kritika, hozzászólás, javaslat és indítvány

Rovatvezető: A KÖZÖNSÉG

Panaszok a városi autobusokra

A Brassói Lapok tek. Szerkesztőségének, Braşov.

Tisztelettel kérem, hogy alábbi panaszos leveleket b. lapjokban közzétenni sziveskedjenek:

Reméltük, hogy a sok felszólalásnak és a városi tanácsban is elhangzott interpellációnak meg lesz az eredménye és végre a városi autobusz ügy felemelkedik arra a nivóra, ahol már évekkel ezelőtt lennie kellett volna. Sajnos, reményeinkben keserűen csalódtunk. A polgármester ur jóindulatát a legrosszabb akartattal sem lehet kétségbe vonni, ha működését figyelembe vesszük s így a mai állapotokat csak annak tulajdoníthatjuk, hogy nincs személyesen az autobuszokra utalva, mint azok, — bátran mondhatjuk, — a szerencsétlen családok, kiknek naponta esetleg többször kell azokat igénybe venniük. Információja pedig határozottan téves. Nem 5, de nem is 10 percet kell várakozni, hanem akárhányszor 15–20 perc is eltelik, míg egy kocsi jön, ilyenkor persze tulzsufolva annyira, hogy a megállóknál meg sem állhat. Példaképpen említem meg, hogy egyik este szakadó esőben 17 percet kellett várunk az elágazásnál fél 9-kor, amikor a moziba menő közönség elég nagy. Négy kocsi ment az állomás felé addig, míg egy jött a város felé. Más esetben délután 1 óra után, mikor az irodák és üzletek ontják az autobusokra váró közönséget, a Weiss Mihály-utca sarkán 14 percig kellett a Porond felől jövő kocsira várni. A tele kocsit itt annyira megtöltötték, hogy a Koronánál, ahol szintén legalább 10–12 utas várakozott, meg sem állt, dacára, hogy 2 leszálló volt s ezeket a Kapu-utca végén tette le. Számtalan ilyen adatot sorolhatnék fel, de azt hiszem, állításaim nem szorulnak bővebb bizonyításra. Mindez köztudomású, csak az nem akarja tudomásul venni, akinek az ellenőrzést kellene gyakorolnia, ha ugyan van valaki, aki erre is ügyelne s nem csupán a jegyeket ellenőrizné.

Most jön az esős, hideg időjárás s nem lesz csoda, ha minden járvány elterjed, ha esőben, fagyban, negyedórátig kell az iskolába siető gyermekeknek, hivatalnokoknak és kereskedőknek ácsorogniuk.

Személyesen nem győződtem meg róla, de el tudom hinni a tapasztaltak után, hogy nem minden alapot nélkülöz az állítás, hogy a végállomásokon csapatosan álló autók személyzete vagy a kocsimában szórakozik, vagy valamelyik kocsiiban kártyázik, miközben a közönség türelmetlenül várja érkezését.

Az egész országban a legdrágább díjakat Brassóban fizetjük, ezzel szemben itt vannak legkevésbé tekintettel a közönség érdekeire. Bár a legnagyobb elismerés illeti a város jelenlegi vezetését Brassó fejlesztése körül kifejtett munkásságáért, nem szabad félmondkánál megállni. Nem elég az, ha avároznak óriási haszna van az autobuszból, hanem oda kell hatni, hogy a közlekedés az igényeket legalább megközelítőleg kielégítse.

Reggel fél 8-tól este 9-ig legalább 5 perccel, azelőtt és azután legalább 10 perccel kellene a járműveknek közlekedniük, hogy ez így legyen, de a percek sem a sofőrök órája, hanem a normális óra szerint kellene számítani. S ha ennek keresztülviteléhez egy pár ember autonként nem elég, akkor tessék abból a horribilis jövedelemből, melyet az autobuszüzem a városnak hoz, 2 pár — fél naponként felváltandó embert alkalmazni, addig is, míg sikerülni fog több kocsit beállítani.

Itt a tél, ígéretek már nem segítenek, csak a gyors cselekvés. Ezt a haladéktalan segítséget várják az illetékesektől azok, akik az üzem rentabilitásához nagymértékben hozzájárulnak.

Egy sereg vasut felé lakó szenvedő fél nevében:

Dr. Magyar Jend

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Állatkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpeldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Jóforgalmu üzlet, italmérés-sel, lakással együtt átvehető. Cím 13424. szám alatt a brassói kiadóban.

Jutányosan eladó 3 vagon SZÉNA. Özv. Konez Arminné, Odorheiu. 13410

VOROSREZET, BRONZOT minden mennyiségben veszünk. Friedrich Testvérek Rt., Timişoara. 13349

Eladók a Gyár-ut 57. sz. és Középkákova 46. sz. alatti ingatlanok. Érdeklődni: dr. Kupcsy ügyvédnél, Kapu-utca 51. 13390

FINOM MELEG GYAFJU HARISNYÁKAT, cérna férfizoknikat, gyapju stucnikat, férfi sportharisnyákat TARTÓ ANYAGBÓL OLCÓ ÁRON KÖTÖK. Cím: Brassó, Str. Nicolai Filipescu 59. földszint jobbra. (Volt Hátulsókobánya) 12957

Elsőrendű borvidéki FAJ-ALMA kapható Knopp Emmánál, Románteplom-utca 9. sz. 13431

Nyomdát vennék, esetleg bérelnék, vagy betársulnák, elsőrendű szakértő. Kraft Dezső, Satu-Mare, Col. Jacobeni 17. 13485

Használt, esetleg eltört írógépet megveszek. Habicher lakatosmester, Weiss Mihály-utca 19. 13488

Állást keres

SEGEDI állást fűszer- és vasszakmában, szerény igények mellett keresek. Balta Ferenc, Naftali-cégnél, Blaj, jud. Târnava-mică. 13427

Okleveles pincemester, sokévi gyakorlattal, állást keres. Joó Ferenc, Sft.-Gheorghe, Str. Saguna No. 9., jud. Treiscaune. 13429

RIETH

órás, ékszerész és látszerész, Brassó, Lensor 25. Nászajándékai és egyéb alkalmi ajándékai jók és olcsók. Javításokat, átalakításokat szolidan és szakszertően végez. Tört aranyat, ezüstöt és régi pénzeket legmagasabb árban vásárlók.

Lakás

Modern üzlethelyiség, továbbá garszon lakás kiadó. Felvilágosítás helyszínén, Kut-utca 50. szám alatt. 13358

Kiadó lakás! Négy szoba, konyha, cseléd- és fürdőszoba, parkett, Felsőfövény-utca 40-c alatt kiadó. Információk: dr. Moga ügyvédi iroda, Weiss Mihály-utca 5., naponta délután 5 és 6 óra között. 13391

Vegyes

SCHWARZBURG VEN-DÉGLÖBEN 7 lej egy zóna, 7 lej egy pohár sör. 13366

PETŐFI SÁNDOR összes költeményei új kiadása, Athenaeum kiadásban jelent meg, művészi rajzokkal díszítve, egész vászonkötésben, 474 oldal terjedelemben. Ára 120 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56-58, az udvarban.

Seiffert Róbert és Társa

női- és uriszabósága

Brassó, Hirscher-utca 8., emelet

Modern szabás!
Tökéletes munka!
Valódi
angol szövetek!

KOVÁCS A.

URI-DIVATSZABÓ
BRASSO, WEISS MIHÁLY-U. 3.

Saját és hozott anyagból teljes megelégedésre dolgozunk.

Rádióalkatrészeket,

valamint a legmodernebb rádiókészülékeket állandóan a legnagyobb választékban, a legelőnyösebben és a legmegbízhatóbban vásárolja meg

„NOVY” rádió-laboratóriumban
BRASSÓ, RÓZSATÉR 19. sz.
Telefon 199.

A jövő ágybetétje

a szabadalmazott „ELASTIC”, épen úgy egész életén keresztül szolgálja Önt, mint bármilyen kárpitosmunka, ami az én szakavatott kezem alól kerül ki. **Binder A.** kárpitos és díszítő, Brassó, Kapu-utca 55.

OLCSÓ SZEZONUTÁNI ÁRAK!

Elegáns, komfortos szoba teljes penzióval egy hónapra **3500** lejtől. Elismert izletes jó házikoszt **ebéd 25** lej, **ebéd-vacsora 45** lej. Szobák penzió nélkül is kaphatók — Kosztot házon kívül is. **SPRINGER PENZIÓ**, Brassó, Nicolae Jorga-u. 2. (az I. emeleten!) Telefon: 4-93

Mozaik-padlólapok, Beton-kéményajtók, Műkö-zuzalék (Gránit)

Muli és Roth okl. mérnökök
Gärtner Demeter és Tsa utódai
Brassó, Vasut-u 92. Telefon 176

Keménygallér tisztítás leszállított áron drb. Lei 4.50.—

A gallér tükörfényes és habfehér. Rongálás kizárva — **SZABÓ-MOSÓDA** Brassó, Hosszu-utca 32. Fiók-üzlet Kut-utca 20.

Das Siebenbürgisch-Deutsche Tageblatt

in Hermannstadt

(Gründungsjahr 1874)
ist die politisch führende Stimme der deutschen Volksgemeinschaft in Rumänien. Das beste Nachrichtenblatt und das werbeträchtige Anzeigenorgan

Zufchriften wegen Bezug und Anzeigen-entföndigung sind zu richten an:

Verwaltung
des Siebenbürg.-Deutschen Tageblattes
Hermannstadt-Sibiu (Rumänien)
Königin Mariastraße 25.

Ficamodások törések

okoza fájdalmak hamar elmúlnak

Abban a pillanatban, ahogy Sloan's Liniment-et használunk, — nem masszírozva, csak kengetve — a fájdalom elmúlik. Apasztja a dagasztat, azonnali könnyebbé és jó érzést szerez. Soha se hiányozzék otthonunkból egy üveg Sloan's Használgunk Sloan's Liniment-et rheuma, zsába ischias, hátfájás és minden izomfájdalom ellen.

Egy üveg ára 75 lej. — **SLOAN'S LINIMENT** megöli a fájdalmat.

Szaktudással izléssel, olcsón öltöztet

Kósa Albert uriszabó üzlete

Brassó, Kolostor-u. 25, I-ső emelet
KOZPONTI HITELIRODA TAGJA

Elegáns őszi kosztümök és télikabátok a

Margaret-szalokban készülnék

Maramarosch-palota, Piața Libertății No. 10.

Figyelem!

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy szabóságomat Brassó, Szent János-u. 26 sz. alól **Döröskut-u. 7 sz. alá** helyeztem át.

Jó fazonmunka készül.

Tóth Sándor

Molnár A. nőifodrász-szalont, (Brassó, Weiss Mihály-utca 21.), Románia egyetlen gőzőrküllámosítója ma már majdnem olyan közismertté tette, mint

a szevillai borbély

GOMBOS URISZABÓSÁG

BRASSÓ, Kapu-utca 41 szám alatt.
Télikabátok, felöltők, öltönyök stb. elegáns, szolid kivitelben, jutányos árban készülnek.

Műszaki könyvekben,

nyelvtanokban, szótárakban állandó nagyraktár a Brassói Lapok Könyvosztályában. Kérje díjtalan árjegyzékeinket.

UJRA KAPHATÓ

a Dr. CHERESTESIU és DEBÉGYULA tanárok által szerkesztett

ROMÁNUL

100 újságicikk, élcek és képek alapján című nyelvtan. A 368 oldalas könyv ára 150 lej. Postai szállítással, utánvétellel 175 lej.

Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában,

Brassóban, Kapu-utca 56-58, Buda-

restben: Strada Mina 9 szám alatt.

CZINK & VERZAR divatárufáz

Brassó, Kolostor-utca — Weiss Mihály-utca sarok.

Leszállított árak:

Tiszta selyem . . . 100.— Leitől fel Barchet és flanel . . . 40.— Leitől
Gyapjuszövetek . . . 100.— " " Mosószövetek . . . 20.—
Gyapjumellények — Puloverek — Asztalneműek — Inganyagok.

Nagy ártrendező-eladás.

ALFA

LESZÁLLITOTTA AZ ÁRAKAT!

KÉRJE AZ ÚJ RÉSZLETES ÁRJEYZÉKET
ALFA LAVAL SZEPARÁTOROK
TEJES KANNÁK
MINDENMŰ TEJCSARNOK! FELSZERELÉS.
ÁLLATEGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK-RŐL.
HŰTŐBERENDEZÉSEK MINDEN NAGYSÁGBAN

KÖRZETKÉPVISELŐ ALFA-SEPARÁTOR S. A. R.

Mezőgazdasági Árucarnok
Braşov, Str. Mihail Weiss 13.

Bucureşti,
Bulevardul Brătianu 22

A. B. C. TEXTIL

Kádár Sándor Brassó, Kolostor-u. 3.

Állandóan gazdagon felszerelt raktár

férfiruha, női és kabátszövetek-ben,

valamint hozzávalókban.

Az árak a mai viszonyokhoz mérten le vannak szállítva.